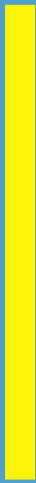

Journalism Education for Democracy in Ukraine:
Developing Standards, Integrity and Professionalism / DESTIN

Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів,
добросесність і професіоналізм

(Еразмус+ KA2 DESTIN № 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-CBHE-JP)

A vertical yellow bar on the left side of the text block.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕТОДИЧНИХ
РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗМІСТУ,
РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНІВ БАКАЛАВРА ТА МАГІСТРА
В ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ
ПІДГОТОВЛЕНА В РАМКАХ ПРОЄКТУ
ЕРАЗМУС+ KA2 DESTIN

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DESTIN

**Journalism Education for Democracy in Ukraine:
Developing Standards, Integrity and Professionalism / DESTIN**

**Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів,
добросесність і професіоналізм**

(Еразмус+ KA2 DESTIN № 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-CBHE-JP)

**Збірка національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження
навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі
журналістики підготовлена в рамках проєкту Еразмус+ KA2 DESTIN**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

Навчально-науковий інститут журналістики

Київ – 2021

УДК: 378.093.5:070+378.016:070 (477)

Ж92

Автори:

С. В. Бесчотнікова, Ю. М. Бідзіля, Т. Г. Бондаренко, Л. Є. Василик,
А. М. Волобуєва, Н. Б. Габор, Н. С. Желіховська, С. В. Коваль, В. М. Корнєєв, Ю. С. Лавриш,
Ю. В. Любченко, П. В. Мірошниченко, О. А. Мітчук, Б. М. Носова, Т. В. Петрова,
В. В. Різун, К. Г. Сіріньок-Долгарьова, О. Г. Ткаченко, Є. С. Цимбаленко, Г. В. Шаповалова

**Затверджено і рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол №2, від 08 вересня 2021 р.)**

Збірка національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики підготовлена в рамках проєкту Еразмус+ KA2 DESTIN / колектив авторів: С. В. Бесчотнікова, Ю. М. Бідзіля, Т. Г. Бондаренко, Л. Є. Василик, А. М. Волобуєва, Н. Б. Габор, Н. С. Желіховська, С. В. Коваль, В. М. Корнєєв, Ю. С. Лавриш, Ю. В. Любченко, П. В. Мірошниченко, О. А. Мітчук, Б. М. Носова, Т. В. Петрова, В. В. Різун, К. Г. Сіріньок-Долгарьова, О. Г. Ткаченко, Є. С. Цимбаленко, Г. В. Шаповалова; за заг. ред. В. В. Різун, Б. М. Носової. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут журналістики, 2021. 72 с.

Ця збірка складається з двох документів – національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступеня бакалавра та магістра в галузі журналістики. У цих двох документах також розкриваються академічні і професійні цінності та стандарти, необхідні для того, щоб продемонструвати компетенції у даній сфері. Вони базуються на основі даних, що відображені в порівняльно-аналітичних звітах, удосконаленій методології і порадах від українських професійних асоціацій, студентської асоціації та роботодавців у галузі журналістики.

Проєкт DESTIN реалізується за підтримки програми Європейського союзу Еразмус+ за напрямом KA2 – зміцнення потенціалу вищої освіти. Цей матеріал відображає погляди лише його авторів. У свою чергу програма Європейського союзу Еразмус+ не несе відповідальності за використання цього матеріалу.

© DeStIn, 2021

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

Навчально-науковий інститут журналістики, 2021

ЗМІСТ

Вступне слово від проєктної команди Університету Бат Спа	4
Вітальне слово	7
Вступ	9
1. Ключові терміни.....	14
2. Набір зразків документів для підтримки розробки освітніх програм.....	16
3. Умови та завдання журналістської освіти в Україні	17
3.1. Ситуація в українських медіа.....	17
3.2. Підготовка журналістів в умовах трансформації української освіти	18
3.3. Європейський контекст журналістської освіти.....	18
3.4. Національний контекст журналістської освіти.....	19
4. Критерії та індикатори якості журналістських програм	19
5. Моніторинг якості освітніх програм	25
5.1. Опитування студентів та роботодавців щодо якості підготовки випускника.....	25
5.2. Внутрішній аудит програм: засоби діагностики якості освіти	26
6. Розробка та написання освітньої програми з журналістики для бакалаврів.....	27
6.1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для бакалаврського рівня вищої освіти.....	27
6.2. Формування профілю освітньої програми.....	30
6.3. Формування навчального плану	37
6.4. Забезпечення права на вільний вибір дисциплін	39
6.5. Структурно-логічна схема освітньої програми та матриці відповідностей.....	42
7. Розробка та написання освітньої програми з журналістики для магістрів	49
7.1. Національна рамка кваліфікацій та освітні програми для магістрів.....	49
7.2. Формування профілю освітньої програми.....	50
7.3. Формування навчального плану	55
7.4. Забезпечення права на вільний вибір дисциплін	56
7.5. Структурно-логічна схема освітньої програми та матриці відповідностей.....	58
8. Підходи до навчання і викладання	61
8.1. Студентоцентроване навчання і викладання.....	61
8.2. Попередження і боротьба з гендерним насильством	63
8.3. Надання допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення	64
8.4. Психологічне забезпечення навчально-виховного процесу	64
8.5. Академічна мобільність учасників освітнього процесу	65

8.6. Забезпечення дотримання академічної доброчесності	
науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти.....	66
Висновки	67
Рекомендовані джерела та література.....	69

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІД ПРОЄКТНОЇ КОМАНДИ УНІВЕРСИТЕТУ БАТ СПА

DESTIN – це назва великого фінансованого Європейським Союзом проєкту «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм». ¹ Цей трирічний проєкт розпочався у листопаді 2018 року, але через пандемію COVID його продовжено до серпня 2022 року.

DESTIN має на меті вдосконалювати та підтримувати розвиток журналістської освіти в Україні. Це робиться шляхом оновлення навчальних планів бакалаврів і магістрів з журналістики та медіа; забезпечення відповідності освітніх програм європейським стандартам щодо їх структури і викладання; покращення працевлаштування та міжнародної мобільності студентів-журналістів; та сприяння зростанню медіаграмотності в українському суспільстві.

DESTIN з'явився в результаті співпраці двадцяти організацій із семи країн: Австрії, Ірландії, Нідерландів, Польщі, Швеції, України та Великої Британії (координатор проєкту). Наше партнерство охоплює

- Десяти українських університетів, які представляють освітян-журналістів країни:

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;
Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука;
Львівський національний університет імені Івана Франка;
Маріупольський державний університет;
Сумський державний університет;
Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
Український католицький університет;
Ужгородський національний університет;
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;
Запорізький національний університет.

- Чотирьох інших європейських вищих навчальних закладів, які мають програмами з журналістики / медіа:

Університет імені Адама Міцкевича, Польща;
Університет Бат Спа, Велика Британія;
Дан Лірі Інститут мистецтвознавства, дизайну та технологій, Ірландія;
Університет Ліннея, Швеція

---

¹ DESTIN співфінансується Програмою Європейського Союзу Erasmus+, Ключова дія 2: Розбудова потенціалу у сфері вищої освіти (номер проєкту: 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-CBHE-J).

- Двох незалежних європейських професійних організацій:
Мережі з журналістської етики, Велика Британія та Європейська асоціація викладачів журналістики, Нідерланди.
- Європейської організації із забезпечення якості:
Світової університетської служби, Австрія.
- Національного роботодавця для випускників з журналістики:
Громадське Радіо, Україна
- Двох національних організацій, які сприяють досконалості в українських університетах:
Міністерство освіти і науки України; та Українська асоціація студентів.

Національним координатором проєкту є Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який узяв на себе основну відповідальність за розробку *Національних методичних рекомендацій*.

Реалізація проєкту DESTIN вимагала відданої команди в кожному з десяти українських університетів, яка працювала над переглядом і реформуванням їхніх поточних освітніх програм бакалавра та магістра, щоб забезпечити відповідність цих програм стандартам ЄС щодо розробки курсів та забезпечення якості, а також знань, навичок, культурної обізнаності, навчання на місці роботи професійної підготовки, які очікувалися б в будь-якому університеті ЄС. Ця робота включала навчальні поїздки, націлені на вивчення європейської моделі журналістської освіти; навчання використанню Європейської рамки кваліфікацій; самооцінку та міжнародну експертну оцінку нових/переглянутих навчальних планів; та оцінку освітніх програм академічним персоналом, студентами та роботодавцями. Тепер ми можемо підтвердити, що всі десять університетів-партнерів завершили перегляд своїх програм бакалавра та магістра, і ці зміни були підтримані міжнародним експертним рецензуванням.

Ця амбітна та трансформаційна програма педагогічної реформи, яку активно підтримують студенти та роботодавці, надала можливість усім українським університетам-партнерам дізнатися про найкращі способи навчання журналістів завтрашнього дня. Наше навчання та рефлексія під керівництвом партнерів із Великої Британії та ЄС, які поділилися з нами своїми програмами та досвідом, лягли в основу створення нових *Національних методичних рекомендацій* для українських програм бакалавра та магістра з журналістики та медіа. Під керівництвом команди проєкту в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка були розроблені ці рекомендації всіма десятима українськими університетами-партнерами за

ключової участі Міністерства освіти і науки, Української асоціації студентів та Громадського радіо. Упродовж цього процесу партнери проекту з Великої Британії та ЄС надавали підтримку та детальні відгуки щодо нашої роботи.

Цей посібник, представлений як серія рекомендацій, є значним внеском у розвиток журналістики та медіа в Україні, і партнери DESTIN сподіваються, що ці рекомендації будуть прийняті факультетами журналістики та медіа в університетах по всій країні. Оскільки наші рекомендації узгоджуються з найкращими практиками в ЄС і Великій Британії, вони допоможуть нам розбудувати міжнародне партнерство за допомогою спільних заходів, таких як спільні дослідження, програми спільних / подвійних дипломів і програми обміну студентами. Ми вітаємо подальший інституційний, національний та міжнародний діалог, який допоможе нам оцінити та переглянути наші рекомендації в подальші роки.

Українські університети, залучені до проекту DESTIN, були піонерами у вдосконаленні викладання журналістики та медіа в Україні, і їхні студенти вже отримують користь від важливих змін, які були зроблені. Вони визнають, що після закінчення проекту DESTIN знадобляться подальші вдосконалення та реформи, і щоб допомогти їм підготуватися до цього, партнери Великої Британії та ЄС у проекті DESTIN підготували список рекомендацій на майбутнє, які можна знайти на нашому вебсайті. Ми знаємо, що завдяки вже виконаній значній роботі українські університети-партнери будуть готові долати виклики завтрашнього дня.

DESTIN вебсайт (англійською мовою): <https://www.destin-project.info/en/>

DESTIN вебсайт (українською мовою): <https://www.destin-project.info/>

***Команда проекту DESTIN в Університеті Бат Сна:
Професор Пол Хайленд, керівник проекту DESTIN (2018–19)
Професор Ієн Гедд, керівник проекту DESTIN (2019–22)
Рейчел Макдональд, менеджер проекту DESTIN (2018–22)
Адель Кін, адміністратор проекту DESTIN (2020–2022)***

Подяки

Команда проекту DESTIN хоче додатково подякувати таким людям, які відіграли важливу роль в успіху проекту: покійному професору Петру Беху з Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Белен Енцісо та Лючії Джанніні з ЕАСЕА, а також Світлані Шитіковій та колегам з Національного Еразмус+ офісу в Україні.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Дорогі колеги!

DESTIN – це Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism або «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність і професіоналізм». Цей проєкт спрямований на вдосконалення і розвиток вітчизняної журналістської освіти – оновлення навчальних планів та програм із журналістики (бакалаврат і магістратура), їх наближення до стандартів ЄС, покращення працевлаштування студентів-журналістів, їхньої міжнародної мобільності та поширення медіаграмотності в суспільстві.

Проєкт реалізується за підтримки програми Європейського союзу Еразмус+ за напрямом КА2 – зміцнення потенціалу вищої освіти. Навчально-науковий інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка є національним координатором Еразмус+ КА2 DESTIN від України. Проєкт об'єднав 20 європейських установ, з-поміж яких 10 українських університетів, урядові й неурядові організації України, а також університети й неурядові організації з Австрії, Великої Британії, Ірландії, Нідерландів, Польщі, Швеції. Загальну координацію проєкту Еразмус+ КА2 DESTIN здійснює Університет Бат Спа (Велика Британія). Тривалість проєкту: з 15.11.2018 р. по 14.11.2021 р. та у зв'язку з пандемією COVID-19 DESTIN було продовжено до 14.08.2022 р.

Від імені робочої групи Інституту журналістики як національного координатора висловлюю щирі слова вдячності та поваги усім учасникам проєкту, оскільки позитивні результати його і ці рекомендації стали можливими тільки завдяки сумлінній та злагодженій роботі кожного учасника проєкту – командам українських університетів:

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького – доц. Тетяні Бондаренко, викл. Світлані Коваль;

Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука – проф. Ользі Мітчук;

Львівського національного університету імені Івана Франка – доц. Наталії Габор, доц. Юліані Лавриш, доц. Юрію Залізнику;

Маріупольського державного університету – проф. Світлані Безчотніковій, Сумського державного університету – проф. Олені Ткаченко, Костянтину Кириченку;

Українського католицького університету – проф. Борису Потятинику, к. політ. н. Юрію Опоці, к. екон. н. Улянні Макаренко;

Ужгородського національного університету – проф. Юрію Бідзілі, доц. Галині Шаповаловій, доц. Наталії Толочко;

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – проф. Любові Василик, доц. Роману Пазюку, доц. Тарасу Гринівському, Сергію Луканюку;

Запорізького національного університету – доц. Віктору Костюку, доц. Катерині Сіріньок-Долгарьовій, доц. Юлії Любченко, доц. Павлові Мірошниченку;

колегам із громадських організацій:

ГО «Українська асоціація студентів» – Лідії Фесенко та Костянтину Ковалішину;

ГО «Громадське радіо» – Андрію Куликову, Кирилу Лукеренку, Ірині Кондратенко, Тетяні Федорів та Наталії Клочун;

і безперечно працівникам Міністерства освіти і науки України – Олегу Шарову та Катерині Супрун за їхню підтримку і сприяння у проведенні проєктних робіт.

Проєкт Еразмус+ КА2 DESTIN починався з ініціативи проф. Пола Хайленда, з його інтелектуального заохочення до вдосконалення системи вищої освіти та не став би реальністю без самовідданої праці координаторів – його наступника проф. Єна Гадда, керівника з розвитку європейських проєктів Університету Бат Спа з Великої Британії, а також менеджера проєкту Рейчел Макдональд та адміністратора проєкту Адель Кін.

Велика вдячність за дослідницьку допомогу партнерам Еразмус+ КА2 DESTIN з країн Європейського союзу:

проф. Тадеушу Валясу, проф. Радославу Фідлеру, проф. Єнджею Скжипчаку, проф. Томашу Бранці та д-ру Бартошу Хордецькі з Університету імені Адама Міцкевича у Познані (Польща);

Девіду Квіну з Дан Лірі Інституту мистецтвознавства, дизайну та технологій (Ірландія);

Вероніці Менжун з Університету Ліннея (Швеція);

Вероніці Нітше та Марку Шверцлі зі Світової університетської служби (Австрія);

Даніці Іліч із Мережі з журналістської етики (Велика Британія);

проф. Ніко Дроку з Європейської асоціації підготовки журналістів (Нідерланди) чий досвід і час сприяв успішній реалізації проєкту.

І безперечно окрема дяка і пошана працівникам офісу Еразмус+ в Україні – Світлані Шитіковій, Жанні Талановій, Петру Крайніку, Іванні Атаманчук та Вероніці Ткаченко. Ваш досвід в управлінні багатьма проєктами був неоціненною допомогою у налагодженні нашої справи.

У підсумку команді Еразмус+ КА2 DESTIN Київського національного університету імені Тараса Шевченка – проф. Володимиру Бугрову, проф. Петру Беху, проф. Володимиру Різуну, доц. Андрію Гожику, к. пед. н. Андрію Кравченку, доц. Богдані Носовій, доц. Віталію Корнеєву, доц. Євгену Цимбаленку, доц. Юрію Бондарю, доц. Анастасії Волобуєвій, доц. Наталії Желіховській, к. н. соц. ком. Юрію Гаврильцю, ас. Тетяні Петровій, к. н. соц. ком. Лесі Ярошенко пощастило провести цей проєкт через форс-мажор непередбачуваних обставин і завершити успішно.

Володимир Різун, директор Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керівник проєктної групи від Інституту журналістики як національного координатора Еразмус+ КА2 DESTIN

ВСТУП

Ці рекомендації розроблено на основі матеріалів, поданих викладачами журналістики, що задіяні в проєкті «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм» / Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism (DESTIN), Запорізького національного університету, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Маріупольського державного університету, Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, Ужгородського національного університету, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Створенню рекомендацій передували моніторинг та аналіз навчальних планів українських університетів, наради та тренінги, проведені в Університеті Бат Спа, Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Університеті Ліннея, Університеті імені Адама Міцкевича у Познані, Запорізькому національному університеті та Сумському державному університеті.

Під час різних нарад, зокрема, наголошувалося на тому, що при напрацюванні навчальних програм мають бути взяті до уваги: національне законодавство, Європейська рамка кваліфікацій (EQF) і напрацювання за проєктом DESTIN, а також має бути відображена рівність і рівноправність учасників освітнього процесу.

Кожна освітня програма з журналістики повинна включати описи:

- а) характеру, ролі та завдань журналістської освіти,
- б) предметних знань та розуміння
- в) предметних спеціальних навичок та інших навичок,
- г) викладання, навчання та оцінювання,
- д) європейські базові стандарти,
- е) здатності до працевлаштування та самозайнятості (тобто індивідуальної трудової діяльності).

Для журналістської освіти рівня бакалавр

а) Характер, роль та завдання журналістської освіти

1. Мета й результати навчання, задекларовані в освітній програмі, повинні бути окреслені з уваги на сучасні тенденції розвитку медійної галузі, конкретизацію фахових навичок і вмінь роботодавцями, ретельний аналіз реалій ринку праці та прогнозування його розвитку, а також на регіональне тло. Це вимагає постійної конструктивної комунікації зі стейкхолдерами, проведення спеціальних аналітичних досліджень протягом року, імплементації міжнародного досвіду.

2. Журналістська освіта має бути спрямована на формування професійних знань; вироблення вмінь і практичних навичок; прогнозування вимог ринку, що постійно змінюються; розуміння феномену медіа та його особливої ролі в розвитку демократичного суспільства; трансформації інституційного призначення медіа – від формування громадської думки, оперативного інформування до інформаційного супроводу актуалізації й розв'язання нагальних проблем у соціумі (індивідуального та колективного характеру).

3. Сприяти через дотримання світових стандартів та продукування якісного контенту зростанню довіри суспільства до медіа як до дієвого, незалежного, потужного та професійного інституту, що здатний підвищити підзвітність влади та обстоювання прав і свобод людини.

б) Предметні знання та розуміння

1. Здобувач вищої журналістської освіти повинен бути озброєний модерними знаннями, уміннями, навичками, що становлять комплексний професійний інструментарій для виготовлення сучасного медійного контенту. Основний акцент має бути зроблений не лише на цифрових навичках, а й на дотриманні професійних стандартів, зокрема на дотриманні етичних норм.

2. На тлі нових викликів, пов'язаних зі здоров'ям людей у планетарному масштабі, передбачити формування вмінь здобувати освіту дистанційно, навичок самоорганізації й самодисципліни, пошуку можливостей та безпосередньої участі в різногалузевих тренінгах.

3. З огляду на швидке старіння інформації та її постійне оновлення, формувати навички здобуття освіти впродовж життя, поглиблювати міждисциплінарний характер знань, необхідних журналістові для виконання професійних завдань тощо.

в) Предметні спеціальні навички та інші навички

1. Посилювати внутрішню й міжнародну мобільність студентів, стимулювати неформальну освіту, передбачити чіткі механізми (з огляду на кількісний та якісний показники) перезарахування кредитів.

2. Ініціювати професійну комунікацію зі стейкхолдерами, залучати їх до навчального процесу, реалізувати спільні стартапи, творчі проекти, навчання (майстер-класи, вебінари, тренінги та професійний розвиток).

3. Розробити механізми запровадження дуальної медійної освіти в співпраці з редакціями ЗМІ, інтернет-виданнями, корпоративними медіа, інформаційними відділами підприємств, установ, закладів та ін.

г) Викладання, навчання та оцінювання

1. Мотивувати викладацький склад до оновлення методичного інструментарію, використання інноваційних форматів викладання й навчання, розроблення авторських методик, постійного підвищення кваліфікації, співпраці з редакціями медіа, фаховими установами, громадськими організаціями.

2. Сприяти ініціюванню, розробленню та реалізації спільних викладацько-студентських наукових досліджень, практичних медійних стартапів.

3. Передбачити на постійній основі обсяг та зміст «гостьових» курсів від провідних фахівців галузі, щорічно оновлювати їх відповідно до змін у галузі.

4. Посилювати інтернаціоналізацію навчання, викладання, наукових досліджень, академічну свободу студентів і викладачів.

д) Європейські базові стандарти

1. Утверджувати принципи академічної доброчесності, постійно інформувати про її важливість у сучасному світі, промоціювати такі засади в навчальному процесі (верифікація інформації за допомогою сертифікованих програм, підготовка наукових публікацій, створення кафедральних комітетів із дотримання етичних принципів та академічної доброчесності тощо).

2. Надавати домінуючу значущість розвитку студентоцентризму, посилювати роботу студентів у плануванні, організації й проведенні навчального процесу, організовувати заходи для отримання фідбеку від студентів щодо викладання дисциплін, наставницької підтримки студентів тощо.

е) Здатність до працевлаштування та самозайнятості (індивідуальна трудова діяльність)

1. Розширювати бази практики студентів, сприяти самозайнятості та працевлаштуванню студентів за фахом, моніторити потреби медійного ринку, прогнозувати розвиток галузі.

2. Налагоджувати комунікацію з випускниками, зокрема через створення Асоціацій випускників, залучати їх до співпраці, сприяння студентам у працевлаштуванні, їх консультуванні.

3. Організовувати навчальний процес, що передбачає виконання професійних завдань, провадження проектної діяльності, яка стане фундаментом для фахового портфолію та його представлення роботодавцеві після закінчення університету.

4. Посилювати роботу студентських медіа (студентського телебачення, радіо, веб-ресурсів, авторських блогів у соціальних мережах та ін.), виготовлення різноформатного контенту (фото, відео, аудіо), опанування сучасних платформ для продукування мультимедійного сторителінгу, розширення тематики студентських інформаційних матеріалів через вихід з університетського середовища до опанування реальних проблем у місті, країні тощо.

Для журналістської освіти рівня магістр

а) Характер, роль та завдання журналістської освіти

1. Мета й результати навчання, задекларовані в освітній програмі, повинні бути окреслені з уваги на сучасні тенденції розвитку медійної галузі, актуальну проблематику й напрями наукової діяльності у сфері масових комунікацій, світовий досвід медіадосліджень, останні тренди в галузі.

2. Завдання магістерської програми з журналістики – сформувати в студентів глибокі теоретичні й емпіричні знання сфери соціальних комунікацій, навички організації й проведення наукових досліджень із застосуванням

інноваційного підходу, доведенням оригінальних дослідницьких гіпотез, публічним представленням та обговоренням отриманих результатів.

3. Магістерська програма з журналістики повинна мати інтердисциплінарний характер, передбачати вивчення курсів, що сприяють розв'язанню проблем у мультигалузевому контексті, концентрувати увагу на інтеграції світового й вітчизняного досвіду.

б) Предметні знання та розуміння

1. Магістерська програма з журналістики має розвивати в студентів навички й уміння діагностувати актуальні проблеми медійної галузі, прогнозувати її еволюцію, появу трендів, узагальнювати та висловлювати аргументовані міркування, представляти їх фаховій і нефаховій аудиторії.

2. Магістр із журналістики повинен уміти оперативно реагувати на потреби медіаринку, зважати на всеукраїнський і регіональний контент, демонструвати розуміння сучасного функціонування медіаіндустрії.

3. У навчальних планах доцільно передбачати дисципліни // змістові модулі // теми управлінського й дидактичного змісту (медіаменеджмент, медіабізнес, стратегічне управління, викладання журналістських курсів, проведення тренінгів, вебінарів, дистанційні формати освіти тощо).

в) Предметні спеціальні навички та інші навички

1. Здобувач вищої журналістської освіти повинен бути озброєний модерними знаннями, уміннями, навичками, що становлять комплексний професійний інструментарій для виготовлення сучасного медійного контенту. Основний акцент має бути зроблений не лише на цифрових навичках, а й на дотриманні професійних стандартів, зокрема на дотриманні етичних норм.

2. Формувати навички здобуття освіти впродовж життя, поглиблювати міждисциплінарний характер знань, необхідних журналістові для виконання професійних завдань та проведення наукових досліджень тощо.

3. Посилювати всеукраїнську й міжнародну мобільність магістрантів, поєднувати навчання та реалізацію власних дослідницьких проєктів.

4. Для утвердження престижності медійного фаху, наукової діяльності залучати до навчального процесу досвідчених фахівців, які мають успішну практику медійного менеджменту, стартапів, учених, які реалізують дослідницькі проєкти, тощо.

г) Викладання, навчання та оцінювання

1. Запровадити практику бінарного (викладач і магістрант) викладання дисциплін // змістових модулів // тем для студентів бакалаврату. Мотивувати викладацький склад до оновлення методичного інструментарію, використання інноваційних форматів викладання й навчання, розроблення авторських методик, поглиблення навичок дистанційного навчання, постійного підвищення кваліфікації, співпраці з редакціями медіа, фаховими установами, громадськими організаціями.

2. Сприяти ініціюванню, розробленню та реалізації спільних викладацько-студентських наукових досліджень, практичних медійних стартапів.

3. Посилювати інтернаціоналізацію навчання, викладання, наукових досліджень, академічну свободу студентів і викладачів.

4. Практикувати формати колективного оцінювання викладачем і студентами практичних завдань, проєктів, досліджень. Проводити публічні захисти, презентації проєктів із запрошенням стейкхолдерів.

д) Європейські базові стандарти

1. Утверджувати принципи академічної доброчесності, постійно інформувати про її важливість у сучасному світі, промоціювати такі засади в навчальному процесі (верифікація інформації за допомогою сертифікованих програм, підготовка наукових публікацій, створення кафедральних комітетів із дотримання етичних принципів та академічної доброчесності тощо).

2. Надавати домінантної значущості розвитку студентоцентризму, посилювати роботу студентів у плануванні, організації й проведенні навчального процесу, організовувати заходи для виявлення навчального й емоційного фідбеку студентів від викладання дисциплін тощо.

е) Здатність до працевлаштування та самозайнятості (індивідуальна трудова діяльність)

1. Розширювати бази практики студентів, сприяти самозайнятості та працевлаштуванню студентів за фахом, моніторити потреби медійного ринку, прогнозувати розвиток галузі. Налагоджувати комунікацію з вітчизняними й закордонними закладами для проведення спільних дослідницьких проєктів.

2. Налагоджувати комунікацію з випускниками, зокрема через створення Асоціацій випускників, з іншими стейкхолдерами, залучати їх до співпраці, сприяння студентам у працевлаштуванні, їх консультуванні.

3. Посилювати публікаційну активність магістрантів і викладачів на вітчизняному та міжнародному рівнях.

Цільова аудиторія.

Ці рекомендації розраховано на основну цільову групу, для якої окремі частини цього документа представлятимуть більший інтерес: викладачів закладів вищої освіти та гарантів освітніх програм, які відповідають за їх розробку.

1. КЛЮЧОВІ ТЕРМІНИ²

Терміни українською і англійською мовами	Тлумачення
1. Освітня програма Study Programme³	<p>Освітня програма – це будь-який процес, за допомогою якого студенти можуть отримувати знання, вміння та компетенції. Вона включає в себе програми навчання або інструктажу, стажування, курси з підвищення кваліфікації та працевлаштування. Освітня програма пропонує студентам можливості для навчання, за допомогою яких вони можуть досягти певних освітніх цілей, шляхом участі в освітніх заходах у навчальному середовищі.</p> <p>Цілі виражаються як очікувані результати навчання відповідної освітньої програми.</p> <p>Освітня програма зазвичай складається з модулів. Програма на отримання освітньо-кваліфікаційного рівня (наприклад, бакалаврат, магістратура, післядипломна освіта) за визначеною спеціальністю, як правило, вимагає певного процесу «згуртованості», який об'єднує складові модулі таким чином, що підтримується мінімальний рівень очікуваних результатів навчання. Процес формування згуртованості має встановити гносеологічну та культурну ідентичність освітньої програми. Також, він повинен координувати узгодження діяльності з мінімальним рівнем очікуваних результатів навчання та ознайомити студентів з ширшою спільнотою практиків, до якої вони тяжіють.</p> <p>При розробці нової програми навчання чітко встановлюється зв'язок між очікуваними результатами навчання та розробленими модулями.</p>
2. Результати навчання Learning Outcomes	<p>Існує різниця між результатами навчання (learning outcomes) та очікуваними результатами навчання (intended learning outcomes).</p> <p>Результати навчання – це зміна якості знань, навичок та вмінь здобувача в результаті навчання. Як правило,</p>

² ALIGN: Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками (543901-TEMPUS-1-2013-1-AM-TEMPUS-JPGR). Збірка національних методичних рекомендацій щодо регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками. Суми: Вид-во СумДУ, 2017. 43 с. URL: <https://sumdu.edu.ua/int/images/Grants/ALIGN/recommendations.pdf>.

³ Quality Assurance Guidelines and Criteria for Provider Access to Initial Validation of Programmes Leading to QQI Awards. Higher Education and Training / QQI: Quality and Qualifications Ireland Agency, 2013. – 28 p. URL: <https://www.qqi.ie/Publications/Publications/QA%20Guidelines%20and%20Criteria%20for%20Provider%20Access%20to%20Initial%20Validation%20of%20Programmes%20Leading%20to%20QQI%20Awards%20-%20HET.pdf>

<p>Очікувані результати навчання</p> <p>Intended Learning Outcomes</p>	<p>результати навчання можуть описувати зміну знань, навичок або компетентностей особистості (диференційна форма). Також, результати навчання можуть позначати сукупний результат усього навчання, включно з попереднім навчання на момент початку освітньої програми (інтегральна форма).</p> <p>Результатами навчання рівня «N» вважаються результати, зазначені на цьому рівні, включно з сумою результатів нижчих рівнів.</p> <p>Очікувані результати навчання репрезентують собою навчальні результати: цілі. Вони описують такі результати навчання, які координатор програми чи викладач має намір досягти в студентів результаті викладання та навчання.</p> <p>Очікувані результати навчання обов'язково повинні включати в себе мінімальний рівень очікуваних результатів навчання.</p> <p>Фактичні результати навчання, досягнуті здобувачами, повинні мати принаймні мінімальний рівень очікуваних результатів навчання; вони, як правило, включають додаткові результати.</p> <p>Очікувані результати навчання визначають передбачувані результати навчання протягом усієї освітньої програми, які у кінцевому результаті будуть відповідно оцінені. Таким чином, очікувані результати навчання за певною освітньою програмою є сукупністю отриманих умінь та навичок, які учень може застосувати у реальному житті.</p>
<p>3. Рамка кваліфікацій Framework</p>	<p>Механізм взаємовідносин між кваліфікаціями, який має на меті інтегрувати та координувати національні кваліфікаційні підсистеми та полегшити доступ, підвищити прозорість, ріст та якість кваліфікацій для здобувачів та спільнот, у яких вони зростають. Зокрема, він описує ієрархію кваліфікаційних рівнів, де кожна кваліфікація пов'язана з одним із цих рівнів</p>
<p>4. Дескриптори (характеристики) Descriptors</p>	<p>Загальні твердження, які вказують на результати навчання, релевантні до певних кваліфікації на відповідних рівнях, визначені з точки зору знань, навичок та компетенції.</p>
<p>5. Рівневі дескриптори Level Descriptors</p>	<p>Результати навчання, які використовуються як загальні твердження, що описують характеристики та контекст процесу навчання</p>

6. Модуль Module/Unit	Це невеликі окремі частини освітньої програми з власними визначеними результатами навчання, які піддаються процесу оцінювання. Деякі країни встановлюють правила стосовно нормування розміру модуля з метою їх диференціації
7. Акредитація освітньої програми⁴ Accreditation of Study Programme	Акредитація освітньої програми – оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми (далі – Критерії), наведених у додатку до цього Положення. Критерії застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Джерела:

Терміни 1-6: ALIGN: Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками (543901-TEMPUS-1-2013-1-AM-TEMPUS-JPGR). Збірка національних методичних рекомендацій щодо регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками. Суми: Вид-во СумДУ, 2017. 43 с. URL: <https://sumdu.edu.ua/int/images/Grants/ALIGN/recommendations.pdf>.

Термін 7: Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14>.

2. НАБІР ЗРАЗКІВ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Нижче наведено короткий перелік документів для розробки освітньої програми з журналістики.

- ALIGN: Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками (543901-TEMPUS-1-2013-1-AM-TEMPUS-JPGR). Збірка національних методичних рекомендацій щодо регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками. Суми: Вид-во СумДУ,

---

⁴ Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14>.

<https://sumdu.edu.ua/int/images/Grants/ALIGN/recommendations.pdf>.

- Стандарт вищої освіти в за спеціальністю 061 «Журналістика» для бакалаврського рівня вищої освіти, затверджений МОН України, 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/061-zhurnalistika-bakalavr.pdf>.

- Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету міністрів України, 2011 р., (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>.

- Європейська рамка кваліфікацій. URL: <https://europa.eu/europass/en/european-qualifications-framework-eqf>.

- Індикатори якості журналістських програм (обговорювалися під час робочої зустрічі DESTIN в Університеті Ліннея) / DESTIN Partners Studied Swedish Experience in Journalism Education/ URL: <http://www.destin-project.info/destin-partners-studied-swedish-experience-in-journalism-education>.

- Закон “Про вищу освіту” (від 01.07.2014 № 1556-VII. Редакція станом на 26.02.2021). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

- Закон України “Про освіту” (від 05. 09. 2017 № 2145-VIII). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

- Перелік галузей знань і спеціальностей. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу МОН України від 21 грудня 2017№1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>.

3. УМОВИ ТА ЗАВДАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

3.1. Ситуація в українських медіа

Проект DESTIN, в результаті виконання якого стала очевидною нагальність вирішення потреби вдосконалення та підтримки журналістської освіти і розуміння громадськістю ролі журналістів, а також відповідальності всіх громадян та засобів масової інформації для сприяння демократії в Україні.

Хоча стрімко мінливий транснаціональний ландшафт новинних медіа (насамперед, але не виключно, через широке використання та зловживання соціальними медіа та новими технологіями) представляє виклики для уряду та людей у всіх країнах ЄС, виклики в Україні є особливими та серйозними. Вони були добре сформульовані в різних незалежних дослідженнях. Наприклад, на основі досліджень якості журналістської освіти “Стан журналістської освіти на

факультетах журналістики в Україні” (2016 р.)⁵, ГО “Детектор медіа” повідомляє про “ключові проблеми у змісті та організації журналістської освіти”. До цих проблем, які “щороку привертають все більше і більше критики”, належать “знання та навички випускників журналістського факультету”, “слабка інтеграція журналістських факультетів у міжнародний контекст”, “відсутність технічної інфраструктури” та “дуже низький рівень студентської мобільності, задоволеності студентів та довіри роботодавців до випускників.

3.2. Підготовка журналістів в умовах трансформації української освіти

Реформа журналістської освіти була обрана Міністерством освіти і науки України як “національний пріоритет” для розробки навчальних програм, і тепер вона стала актуальнішою та складнішою через недавнє переміщення та міграцію багатьох українських громад та триваючий збройний конфлікт на сході країни.

3.3. Європейський контекст журналістської освіти

Усі члени команди DESTIN від ЄС працювали з університетами та / або журналістами й медіаорганізаціями в Україні. Усі вони налагодили чудові відносини з різними організаціями та особами, з якими вони працювали, і всі з великим ентузіазмом ставляться до цілей та планів проєкту DESTIN як в самих українських університетах, так і в широких громадах, яким вони служать. Отже, ці цілі та плани ґрунтуються на амбітній, але добре поінформованій та реалістичній оцінці того, чого може досягти проєкт. Вони побудовані на доброму знанні того, які зміни є найнеобхіднішими, як найкраще внести ці зміни та як найкраще розподілити і підтримати переваги й вплив результатів проєкту на наступні роки.

DESTIN також побудований на знаннях попередніх проєктів; зокрема, ресурси та знання, розроблені у проєкті ALIGN, що фінансувався ЄС. Ці ресурси включають “Інструментарій для розуміння та узгодження академічних програм”, а також забезпечення якості академічних програм на інституційному рівні з Європейськими та Національними рамками кваліфікацій. “Національний звіт про узгодження академічних програм та забезпечення якості зі стандартами ЄС” (видання англійською та українською мовами, 2017), узагальнює ключові висновки та досягнення проєкту ALIGN, включаючи “переваги узгодження” для студентів та майбутніх студентів (12 пунктів), для академічних та професійних працівників (9), для університетів (8) та для сектору вищої освіти в Україні (8). У звіті, співавтором якого є партнери з ЄС та українські університети, міністерство, представники роботодавців та профспілка студентів, також викладено 19 “Рекомендацій щодо стратегічного розвитку” на національному та інституційному рівнях. Ці рекомендації були використані для інформування про цілі та розробку проєкту DESTIN, а також про необхідність створення

---

⁵ Стан журналістської освіти на факультетах журналістики в Україні: спеціальний звіт (2016 р.) ГО “Детектор медіа”. URL: https://ms.detector.media/content/files/dm_osvita_a4_light.compressed.pdf

академічних, професійних та кар'єрних умов, за яких журналістська освіта може розвиватися та підтримуватися через партнерство з ЄС та майбутню співпрацю.

Пропозиція проєктної заявки була підготовлена під час зустрічей і обговорень між ЄС та українськими партнерами упродовж 10 місяців. Очні зустрічі відбулися під час візитів до країн ЄС та України, зокрема, в ході здійснення проєкту ALIGN та мобільності персоналу в межах Erasmus+ KA107 (включаючи журналістських працівників); спеціальні візити фінансувалися Університетом Бат Спа.

Обговорення проводились за допомогою конференцій у Skype, листування електронною поштою та використання Google Drive для обміну проєктними пропозиціями, документами і планами. Протягом усього цього процесу всі партнери визнавали необхідність вирішити національний пріоритет України щодо реформування навчальних програм в журналістській освіті, спираючись на знання та довіру, отримані в результаті попередньої співпраці, а також на ресурси й досвід, здобуті в рамках попередніх проєктів та заходів Єврокомісії, зокрема ALIGN.

Міністерство освіти і науки України, співробітники університетів, де пропонують програми бакалаврату та магістратури у цій галузі, національні та місцеві роботодавці, які працевлаштовують випускників журналістики, а також самі випускники теж добре знають про серйозні проблеми, що існують у їхніх наявних навчальних програмах та медіасередовищі. Вони добре знають, що найкращий і, мабуть, єдиний спосіб забезпечити успішну та стійку реформу журналістської освіти в Україні – це підвищення рівня знань та узгодження курсів у співпраці з європейськими моделями журналістської освіти та тісній взаємодії з професійними мережами й асоціаціями (такими як Мережа з журналістської етики та Європейська асоціація підготовки журналістів), які можуть надати країні Європейського союзу.

3.4. Національний контекст журналістської освіти

1. Цілі та результати навчання освітньої програми мають відповідати основним тенденціям спеціальності, запитам роботодавців і реаліям ринку праці. Тому співпраця з роботодавцями має здійснюватися на постійній основі і на різних етапах (обговорення потреб, внесення змін до освітньої програми, навчальних планів, організація практик, працевлаштування тощо).

2. Завдання журналістської освіти – не тільки надати практичні навички роботи у ЗМІ, а й сформуванню світоглядне розуміння місії журналістики, її стандартів і етичних норм.

4. КРИТЕРІЇ ТА ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ПРОГРАМ

Критерії оцінювання якості освітньої програми визначено Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 11

липня 2019 року № 977). Акредитацію освітніх програм в Україні здійснює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (www.naq.gov.ua), яке керується названим Положенням і використовує прописані в ньому критерії.

Обов'язковими умовами для акредитації є відповідність освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією освітньою програмою таким критеріям:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

4. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

9. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

4. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою.

6. Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Цей критерій застосовується з урахуванням вимог та обмежень щодо оприлюднення інформації з обмеженим доступом, встановлених законодавством.

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Цей критерій застосовується під час акредитації освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливість для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливість для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

5. Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема

вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Під час робочої зустрічі DESTIN в Університеті Ліннея партнерством були розроблені індикатори якості журналістських програм українською та англійською мовами⁶.

Кожна освітня програма з журналістики повинна давати змогу студентам:

- 1) розуміти роль журналістики в суспільстві, усвідомлювати власну роль у журналістській діяльності, а також знати правові, етичні та інші регулятивні норми у сфері журналістики,
- 2) розвивати вміння, необхідні для роботи у різних медіа, висвітлення актуальних у суспільстві тем,
- 3) отримувати знання про низку питань і проблем із гуманітарних і соціальних наук,
- 4) навчитися організовувати і планувати свою професійну діяльність,
- 5) розвивати навички зі збирання, сортування, аналізу інформації з різних джерел,
- 6) вміти використовувати різні техніки сторителінгу і презентувати контент в ефективному поєднанні слова, звуку і візуального наповнення,
- 7) вміти сприймати критику, бути самокритичним і відповідальним,
- 8) розвивати навички комунікації, роботи в команді, розв'язання складних проблем,
- 9) мати змогу розвивати менеджерські та організаційні навички з проєктного менеджменту, ухвалення незалежних рішень, дії в складних і неочікуваних ситуаціях,
- 10) розвивати свої дослідницькі компетенції задля внеску в оновлення (удосконалення) професії.

5. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. Опитування студентів та роботодавців щодо якості підготовки випускника

Закон України “Про освіту” ввів поняття “аудит”. Так, інституційний аудит – елемент системи зовнішнього забезпечення якості освіти. В рамках проєкту DESTIN, базуючись на положеннях Закону, ми створили систему зовнішнього і внутрішнього освітнього аудиту. Зовнішній аудит забезпечив надходження релевантної інформації від стейкхолдерів, бізнесу, необхідної для відображення в освітніх програмах. Так, зокрема, після детального опитування роботодавців

---

⁶ Індикатори якості журналістських програм (обговорювалися під час робочої зустрічі DESTIN в Університеті Ліннея) / DESTIN Partners Studied Swedish Experience in Journalism Education. URL: <http://www.destin-project.info/destin-partners-studied-swedish-experience-in-journalism-education>.

суттєво змінився вектор самостійних робіт, на які відводиться не менше 50 % годин від загальної кількості, значної частини дисциплін освітньої програми «Журналістика». Опитування студентів зайвий раз продемонструвало бажання молоді спілкуватися зі стейкхолдерами. З цією метою збільшилась кількість запрошених спікерів до читання аудиторних пар. Також проведений моніторинг дав високі показники щодо якості кадрового забезпечення, доступності до освітньої програми, наявності інформаційного, навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення.

Опитування студентів, випускників і роботодавців проводиться не менше одного разу на рік. Саме такий систематичний моніторинг сприяє покращанню якості освітньої програми, її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

5.2. Внутрішній аудит програм: засоби діагностики якості освіти

Згідно з Законом України «Про вищу освіту» у ЗВО передбачено проведення регулярного внутрішнього моніторингу освітніх програм. Підґрунтям для його проведення стало створення необхідної комплексної бази документів – нормативно-правової і методичної, яка обґрунтовує мету освітньої діяльності, критерії співвіднесення її з результатом, модель освітнього результату тощо.

Внутрішній аудит програм став дієвим інструментом виявлення недоліків, самооцінки стану й тенденцій освітнього процесу, виявлення відхилень у сфері якості підготовки студентів. Ґрунтовне всебічне обговорення, порівняння освітніх програм з найкращими зразками зарубіжних вищих навчальних закладів, використання опитувань стейкхолдерів, студентів і випускників дало ефективний результат і простимулювало вдосконалення освітньої програми 061 «Журналістика» для бакалаврського рівня вищої освіти.

Ретельний внутрішній аудит освітньої програми не виявив невідповідності, а лише зауваження, які виправили у рамках роботи проекту DESTIN.

В освітній програмі 061 «Журналістика» забезпечено:

- відповідність змісту освітньої програми предметній області, визначеної відповідним стандартом;
- відсутність дублювання освітніх компонентів, шляхом укрупнення предметів, що вивчаються студентами;
- дотримання освітньої програми логічним освітнім компонентам, загальним і фаховим компетенціям, які дозволяють досягнення поставленої мети і результатів навчання;
- наявність вільного вибору студентів 25 % дисциплін, що передбачено чинним законодавством.

Відповідно до затвердженої освітньої програми внутрішній плановий аудит проводиться не рідше одного разу на рік. За потреби проводиться позаплановий аудит.

6. РОЗРОБКА ТА НАПИСАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ З ЖУРНАЛІСТИКИ ДЛЯ БАКАЛАВРІВ

6.1. *Стандарт вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для бакалаврського рівня вищої освіти*

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 року № 1648) було затверджено «Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика». Наказ зобов'язує ввести в дію цей стандарт з 2019-2020 н. р.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Розробниками стандарту були, зокрема, **учасники проєкту DESTIN** Різун Володимир Володимирович - професор, доктор філологічних наук, директор Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, голова підсекції з журналістики НМК із соціальних наук та журналістики; Бондаренко Тетяна Григорівна - доцент, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри журналістики, реклами та PR-технологій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, секретар підсекції з журналістики НМК із соціальних наук та журналістики; Бабенко Вікторія Володимирівна – доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри журналістики Вищого навчального закладу «Український католицький університет»; Мітчук Ольга Андріївна - доцент, доктор наук із соціальних комунікацій, декан факультету журналістики Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука»; Ткаченко Олена Григорівна – професор, доктор філологічних наук, завідувач кафедри журналістики та філології Сумського державного університету.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Фахову експертизу проводили: Безчотнікова Світлана Володимирівна – професор, директор ПРАТ ТРК «Євростудія», **учасник проєкту DESTIN**; Фроляк Олена Юріївна – головний редактор інформаційної служби телеканалу ICTV. Методичну експертизу проводили: Захарченко Вадим Миколайович – доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, Національний університет «Одеська

морська академія», Національний експерт з реформування вищої освіти **Програми ЄС Еразмус+**; Калашнікова Світлана Андріївна - доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти **Програми ЄС Еразмус+**; Таланова Жаннета Василівна - доктор педагогічних наук, доцент, с.н.с., менеджер з аналітичної роботи Національного **Еразмус+ офісу в Україні**. Стандарт розглянуто Міністерством інформаційної політики України та **Федерацією роботодавців України**. Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Стандарт погоджено рішенням **Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти** від 21.05.2019 р. № 5.

Роботу над стандартом було розпочато до проекту DESTIN, але основні матеріали до стандарту зазнали суттєвих змін під впливом ідей проекту, зокрема, в частині гармонізації основних принципів і положень стандарту як з Європейською рамкою кваліфікацій, так і вимогами європейської освіти в цілому. Через те Стандарт є суттєвою частиною проекту DESTIN. Він є відображенням європейських підходів до розробки нормативних освітніх документів, що викладені у таких документах:

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines-for-qa-in-the-eha-2015.pdf>.

- Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.

- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.

- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Кур-батов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.

- Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 106 с.

- EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning. URL: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf.

- QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area URL: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>.

- Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 168 с. URL: <https://bit.ly/38SM1WT>.

- Tuning Educational Structures in Europe (Налаштування освітніх структур у Європі – для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів). URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

Стандарт є інтегральним чинником оцінки якості освітньої програми з журналістики, оскільки під час оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою здійснюється оцінка програми, як записано у «Положенні про акредитацію освітніх програм», на предмет відповідності освітньої програми стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми, наведених у додатку до цього Положення. Критерії застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Власне, стандарт є основою професіограми журналіста, оскільки він охоплює насамперед компетентності та уміння і навички, сформульовані у результатах навчання. На основі загальних і спеціальних, фахових компетентностей вимальовується **портрет журналіста (нормативна компонента):**

Загальні компетенції. Журналісти у найзагальніших рисах – це люди, які здатні реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Вони здатні зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Вони здатні використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, володіють державною та іноземними мовами, знаннями та розумінням предметної області і розумінням професійної діяльності. В практичних ситуаціях вони здатні бути критичними і самокритичними, спроможні працювати в команді, легко адаптуються та діють у новій ситуації і здатні навчатися та оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетенції. Журналісти – це фахівці, які ведуть пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел, використовуючи інформаційні та комунікаційні технології, для формування інформаційного контенту і створення медіапродукту, а також можуть ефективно просувати створений медійний продукт. Вони спроможні працювати в команді й можуть організовувати та контролювати командну професійну діяльність, здатні застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності, провадити безпечну медіадіяльність.

Орієнтовні компетенції для стандарту вищої освіти зі спеціальності 061 «Журналістика»
12 (67%) – загальні компетентності
6 (33%) – фахові компетентності

6.2. *Формування профілю освітньої програми*

1. Освітня програма бакалавр журналістики повинна відповідати Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС), що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

2. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти. Основними категоріями студентоцентрованого навчання є компетентності та результати навчання. Ці два терміни на сьогодні є ключовими у Європейському просторі вищої освіти. Тому аналізу цих ключових освітніх понять доцільно приділити особливу увагу.

3. Здобувачі повинні набути компетентностей відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту. Компетентність підтверджує здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

4. Освітня програма має допомагати міжнародній інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти.

5. Освітня програма має відповідати освітньому рівню вищої освіти, який передбачає здобуття особою здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

6. Атестацію осіб на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти варто проводити у формі поєднання єдиного державного кваліфікаційного іспиту із захистом творчої роботи бакалавра. Це дозволить підготувати кращого фахівця і дасть можливість студентам продемонструвати набуті за час навчання компетентності та результати навчання.

7. Нижче подаємо рекомендацію щодо розробки профілю бакалаврської освітньої програми з журналістики. Розділи Профілю 6 та 7 сформовані на основі

затвердженого **Стандарту вищої освіти за спеціальністю 061 "Журналістика" для бакалаврського рівня вищої освіти**, чинного на момент підготовки цих рекомендацій. Відповідно зі зміною Стандарту у Профілі освітньої програми має бути внесено зміни до розділів 6 та 7.

ПРИКЛАД ПРОФІЛЮ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (БАКАЛАВРАТ)⁷

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь вищої освіти: бакалавр Спеціальність: 061 Журналістика Освітня програма: Журналістика Level of Education: Bachelor of Journalism Specialty: 061 – Journalism Educational Programme: Journalism
Мова(и) навчання і оцінювання	українська, Ukrainian
Обсяг освітньої програми	240 кредитів ЄКТС, 4 роки навчання
Тип програми	Освітньо-професійна
Цикл/рівень програми	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта: сертифікат Українського центру оцінювання якості освіти з конкурсних предметів
Форма навчання	денна, заочна
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Забезпечити підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі журналістики, сформувати здатність випускника виконувати складні спеціалізовані завдання та розв’язувати практичні проблеми в галузі журналістики та соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань / спеціальність / спеціалізація програми)	06 Журналістика/ 061 Журналістика / Журналістика <i>Об’єкти вивчення та діяльності:</i> журналістика, журналістика та соціальні комунікації; продукти соціального комунікування; аудиторія та інші споживачі (користувачі) цих продуктів. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття про журналістику, журналістику та соціальні комунікації як соціокомунікаційні інститути. <i>Методи, методика та технології:</i> прикладні соціально-комунікаційні технології; методи й методики збору, обробки та поширення інформації, медіапланування, професійні норми та стандарти й інші спеціальні методики, що використовують у сфері соціальних комунікацій і журналістиці.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна
Основний фокус освітньої	Професійна освіта в галузі журналістики з фокусуванням на підготовці фахівця, який, розуміючи природу і закономірності соціальних комунікацій, функціональні особливості і методологію створення

⁷ Приклад надано Міжнародним економіко-гуманітарним університетом імені академіка Степана Дем’янчука.

програми та спеціалізації	медійних продуктів, спроможний ефективно використовувати свої знання та вміння для задоволення суспільних потреб у інформації різного типу. Ключові слова: журналістика, соціальна комунікація, медіа, ЗМІ, ЗМК, інформація.
Особливості програми	Опанування студентом новітніх технологій виробництва та подачі контенту з використанням найновіших електронних систем, мультимедійних засобів. Випускник має володіти основними методами, методиками й технологіями, засобами та знаряддями, що використовують у сфері практичної журналістики та соціальних комунікацій, необхідні для реалізації проектів.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники спеціальності «Журналістика» можуть працювати в засобах масової інформації (друкованих, аудіовізуальних, електронних, інтернет-виданнях), інформаційно-аналітичних центрах, прес-службах підприємств, політичних партій, громадських організацій, на посадах журналістів, коментаторів, кореспондентів, оглядачів, фотокореспондентів, редакторів, прес-секретарів тощо.
Подальше навчання	Можливість продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Форми викладання: лекції, інтерактивні лекції, мультимедійні лекції, семінарські, практичні та лабораторні заняття. Студентоцентричне навчання, проблемно-орієнтоване навчання. Навчання на основі самостійної підготовки з використанням підручників, конспектів, мультимедійних засобів, консультацій із викладачами.
Оцінювання	Усні та письмові іспити, заліки, диференційовані заліки, захисти ознайомчої, виробничої, переддипломної практик, захист бакалаврських мінімумів (мінімальний набір практичних журналістських робіт), захист творчої кваліфікаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК07. Здатність працювати в команді. ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

	<p>технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.</p> <p>ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.</p> <p>СК02. Здатність формувати інформаційний контент.</p> <p>СК03. Здатність створювати медіапродукт.</p> <p>СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.</p> <p>СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.</p> <p>СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності</p> <p>СК07(ЖСК). Здатність застосовувати знання про суспільні проблеми, конфлікти, гібридні війни у своїй професійній діяльності.</p> <p>СК08(ЖСК). Здатність формувати інформаційний контент у сфері економіки, права, культури та мистецтва, соціальних питань, міжнародних відносин та інших видів діяльності.</p> <p>СК09(ЖСК). Здатність створювати медіапродукт у сфері відображення економічних, правових, політичних питань, питань культури та мистецтва, соціальних питань, питань міжнародних відносин та інших видів діяльності.</p> <p>СК10. Здатність провадити професійну медіадіяльність на кросмедійних платформах.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.</p> <p>ПРН02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.</p> <p>ПРН03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.</p> <p>ПРН04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>ПРН05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПРН06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.</p> <p>ПРН07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.</p> <p>ПРН08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.</p> <p>ПРН09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.</p> <p>ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.</p> <p>ПРН11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.</p> <p>ПРН12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.</p>

ПРН13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПРН14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПРН15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПРН16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.

ПРН17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

ПРН18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН19(ЖСК). Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи наук про суспільні проблеми, конфлікти, гібридні війни.

ПРН20(ЖСК). Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації у сфері відображення економіки, права, політики, культури та мистецтва, соціальних питань, міжнародних відносин та інших видів діяльності.

ПРН20(ЖСК)1. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення економіки.

ПРН20(ЖСК)2. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення права.

ПРН20(ЖСК)3. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення політики.

ПРН20(ЖСК)4. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення культури та мистецтва.

ПРН20(ЖСК)5. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення соціальних питань.

ПРН20(ЖСК)6. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення міжнародних відносин.

ПРН20(ЖСК)7. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення туризму.

ПРН20(ЖСК)8. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення освіти.

ПРН20(ЖСК)9. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення молоді, фізичної культури та спорту.

ПРН20(ЖСК)10. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері відображення науки.

ПРН20(ЖСК)11. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері історичної проблематики.

ПРН20(ЖСК)12. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері таблоїдної журналістики.

ПРН20(ЖСК)13. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням спеціалізованих джерел інформації у сфері релігії.

ПРН21(ЖСК). Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення економічних, правових, політичних питань, питань культури та мистецтва, соціальних питань, питань міжнародних відносин та інших видів діяльності.

ПРН21(ЖСК)1. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних економічних питань.

ПРН21(ЖСК)2. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних правових питань.

ПРН21(ЖСК)3. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних політичних питань.

ПРН21(ЖСК)4. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань культури та мистецтва.

ПРН21(ЖСК)5. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних соціальних питань.

ПРН21(ЖСК)6. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань міжнародних відносин.

ПРН21(ЖСК)7. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань туризму.

ПРН21(ЖСК)8. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань освіти.

ПРН21(ЖСК)9. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань молоді, фізичної культури та спорту.

ПРН21(ЖСК)10. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань науки.

ПРН21(ЖСК)11. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань історії.

	<p>ПРН21(ЖСК)12. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань таблоїдної журналістики.</p> <p>ПРН21(ЖСК)13. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення спеціальних питань релігії.</p> <p>ПРН22. Генерувати інформаційний контент, створювати медійні продукти, поширювати інформацію про них, планувати свою роботу та роботу колег, дотримуючись правил і принципів безпечної медіадіяльності на кросмедійних платформах.</p> <p>ПРН23. Використовувати необхідні фізичні уміння та навички для виходу з кризових комунікаційних ситуацій.</p> <p>ПРН24. Здійснювати редагування текстів українською мовою.</p> <p>ПРН25. Здійснювати синхронний переклад з іноземної мови на українську.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	До викладання окремих дисциплін передбачено залучення фахівців-практиків зі сфери журналістики.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	<i>Інструменти та обладнання:</i> телевізійне та радіообладнання, комп'ютерна техніка, програмне забезпечення для обробки зображень, відео, звуку та верстки.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	При викладанні використовуються навчальні та наукові праці у галузі історії, теорії і практики журналістики, соціальних комунікацій, матеріали на спеціалізованих порталах, ресурси із застосуванням хмарних сервісів, вебінари, презентації, мультимедійні засоби.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	У рамках звичайної національної кредитної мобільності.
Міжнародна кредитна мобільність	На загальних умовах.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	За умови володіння державною мовою на рівні не нижче, ніж B1.

6.3. Формування навчального плану

Освітні компоненти повинні чітко передбачати результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів. Що стосується безпосередньо формулювання результатів навчання, то необхідно врахувати, що однією із основних вимог до них є їх вимірюваність. Тобто, результати навчання повинні формулюватися таким чином, щоб можна було однозначно визначити факт та якість їх досягнення студентами.

Пропонуємо орієнтовний перелік обов'язкових освітніх компонентів згідно з профілем освітньої програми. Кожен університет має право давати свої назви освітніх компонент, але особливістю побудови навчального плану є пряма

кореляція освітніх компонент з програмними компетентностями та результатами навчання.

**ПРИКЛАД ПЕРЕЛІКУ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЇ/НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА
ПОСЛІДОВНІСТЬ**

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумково го контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
OK1.	Навчальна практика	5.0	Диференційований залік
OK2.	Виробнича практика	12.0	Диференційований залік
OK3.	Тематична спеціалізація (економіка, політика, право, культура та мистецтво, соціальні питання, міжнародні відносини)	12.0	Залік/ іспит
OK4.	Професійний самоаналіз та медіакритика	5.0	Іспит
OK5.	Суспільствознавство і медіакритика	10.0	Залік
OK6.	Мовна підготовка: українська мова	5.0	Іспит
OK7.	Мовна підготовка: іноземна мова	10.0	Залік / іспит
OK8.	Фундаментальна фахова підготовка	12.0	Іспит
OK9.	Основи медіавиробництва	10.0	Іспит
OK10.	Медіавиробництво: контент	5.0	Іспит
OK11.	Медіавиробництво: продукт	13.0	Іспит
OK12.	Медіавиробництво: промоція	5.0	Іспит
OK13.	Медіаменеджмент	6.0	Залік
OK14.	Медіаменеджмент: робота в команді	5.0	Іспит
OK15.	Кризовий менеджмент медіадіяльності	5.0	Іспит
OK16.	Фундаментальна фахова підготовка з журналістики та соціальної комунікації	10.0	Залік /іспит
OK17.	Медіавиробництво з журналістики та соціальної комунікації: контент за вибором	10.0	Іспит
OK18.	Медіавиробництво з журналістики та соціальної комунікації: продукт за вибором	10.0	Іспит
OK19.	Кросмедіа: переддипломна практика	6.0	Диференційований залік

OK20.	Мовна підготовка: редагування	5.0	Залік
OK21.	Мовна підготовка: синхронний переклад	8.0	Залік
OK22.	Кризовий менеджмент медіадіяльності: фізична підготовка	5.0	Залік
OK23.	Кваліфікаційна робота	6.0	Захист
	Загальний обсяг	180	

6.4. Забезпечення права на вільний вибір дисциплін

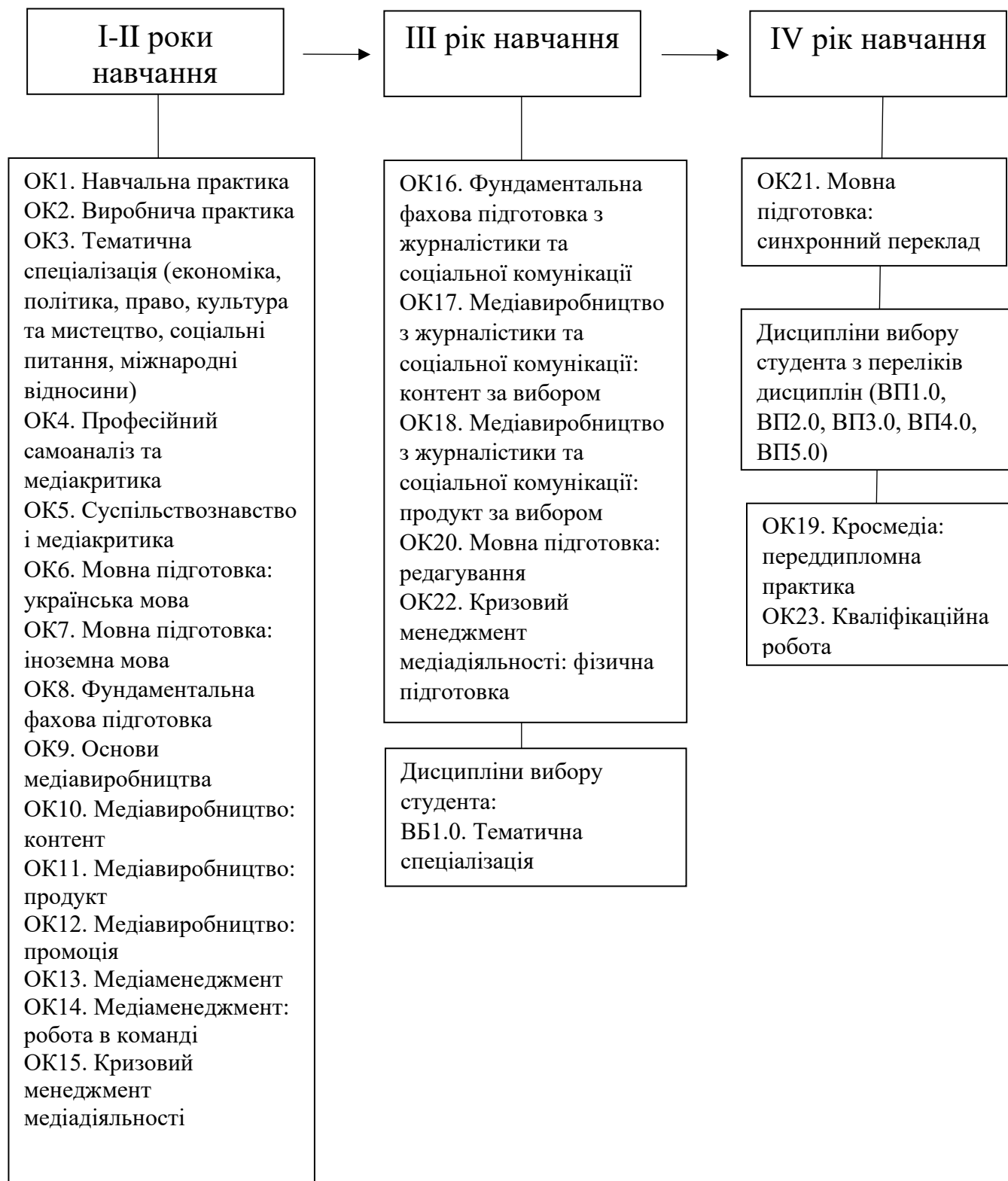
Як приклад, подаємо перелік освітніх компонент за вибором студента в рамках спеціальності «061 Журналістика», складених Навчально-науковим інститутом журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. Зауважимо, що студент має право обирати освітні компоненти не обов'язково за своєю спеціальністю.

Дисципліни вибору студента (студент має обрати один з блоків)			
ВБ1.0.	Тематична спеціалізація	20	
	<i>Тематична спеціалізація «Міжнародна журналістика»</i>		
ВБ1.1.1.	Міжнародна журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.1.2.	Міжнародна журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Освітня журналістика»</i>		
ВБ1.2.1.	Освітня журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.2.2.	Освітня журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Політична журналістика»</i>		
ВБ1.3.1.	Політична журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.3.2.	Політична журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Ділова журналістика»</i>		
ВБ1.4.1.	Ділова журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.4.2.	Ділова журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Правова журналістика»</i>		
ВБ1.5.1.	Правова журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.5.2.	Правова журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Соціально-правозахисна журналістика»</i>		
ВБ1.6.1.	Соціально-правозахисна журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.6.1.	Соціально-правозахисна журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Спортивна журналістика»</i>		
ВБ1.7.1.	Спортивна журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.7.1.	Спортивна журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Наукова журналістика»</i>		
ВБ1.8.1.	Наукова журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.8.2.	Наукова журналістика: медіапродукт	10	Іспит

	<i>Тематична спеціалізація «Журналістика на історичну проблематику»</i>		
ВБ1.9.1.	Журналістика на історичну проблематику: контент	10	Іспит
ВБ1.9.2.	Журналістика на історичну проблематику: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Релігійна журналістика»</i>		
ВБ1.10.1.	Релігійна журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.10.2.	Релігійна журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Мистецька журналістика»</i>		
ВБ1.11.1.	Мистецька журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.11.2.	Мистецька журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Туристична журналістика»</i>		
ВБ1.12.1.	Туристична журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.12.2.	Туристична журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	<i>Тематична спеціалізація «Таблоїдна журналістика»</i>		
ВБ1.13.1.	Таблоїдна журналістика: контент	10	Іспит
ВБ1.13.2.	Таблоїдна журналістика: медіапродукт	10	Іспит
	Дисципліни вибору студента (студент має обрати одну дисципліну з переліку)		
ВП1.0.	<i>Перелік №1 Спецкурси за проблематикою</i>	6.0	Залік
ВП1.1.	Спецкурс на політичну тематику	-/-	-/-
ВП1.2.	Спецкурс на ділову тематику	-/-	-/-
ВП1.3.	Спецкурс на міжнародну тематику	-/-	-/-
ВП1.4.	Спецкурс на освітню тематику	-/-	-/-
ВП1.5.	Спецкурс на правову тематику	-/-	-/-
ВП1.6.	Спецкурс на соціальну тематику	-/-	-/-
ВП1.7.	Спецкурс на спортивну тематику	-/-	-/-
ВП1.8.	Спецкурс на наукову тематику	-/-	-/-
ВП1.9.	Спецкурс на історичну тематику	-/-	-/-
ВП1.10.	Спецкурс на релігійну тематику	-/-	-/-
ВП1.11.	Спецкурс на мистецьку тематику	-/-	-/-
ВП1.12.	Спецкурс на туристичну тематику	-/-	-/-
ВП1.13.	Спецкурс на таблоїдну тематику	-/-	-/-
ВП2.0.	<i>Перелік № 2 Спецкурси з фундаментально-фахової підготовки (студент має обрати одну дисципліну з переліку)</i>	6.0	Залік
ВП3.0.	<i>Перелік № 3 Спецкурси з професійної підготовки (студент має обрати одну дисципліну з переліку)</i>	8.0	Залік

ВП4.0.	<i>Перелік № 4 Спецкурси з загальнонаукової підготовки</i> (студент має обрати одну дисципліну з переліку)	6.0	Залік
ВП5.0.	<i>Спецкурси за вільним вибором</i> (студент має обрати одну дисципліну з переліку)	14	Залік
	Загальний обсяг	60	

**6.5. Структурно-логічна схема освітньої програми
та матриці відповідностей**

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16	OK17	OK18	OK19	OK20	OK21	OK22	OK23	ВБ1.0	ВП1.0	ВП2.0	ВП3.0	ВП4.0	ВП5.0**	ВП6.0**
ЗК01	*	+																	*									*		
ЗК02			+																					+	+					
ЗК03				+																										
ЗК04								+																						
ЗК05								+																						
ЗК06												+	*	*								*								
ЗК07												+	*																	
ЗК08	+	*																	*									+		
ЗК09				*	+																									
ЗК10				*	+																									
ЗК11						+	*				*							*		+	*			*	*					
ЗК12						*	+													*	+									
СК01								+								*										+	*			
СК02										+	*																			
СК03										*	+	*																		
СК04														+																
СК05											*	+																		
СК06															+								+							
СК07 (ЖСК)								*								+										*	+			
СК08 (ЖСК)			*							*							+	*						*	*					
СК09 (ЖСК)			*							*	*						*	+						*	*					
СК10																			+											
ІК*																							+							

+ - обов'язкова, визначальна відповідність компонента ОПП компетентності; * - можлива, супровідна відповідність компонента ОПП компетентності

ІК* Інтегральна компетентність

ВП5.0** і ВП6.0** має відповідати одній з компетентностей цієї або іншої ОПП, що має бути прописано у РНП вибіркової дисципліни

**МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН)
ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16	OK17	OK18	OK19	OK20	OK21	OK22	OK23	ВБ1.0	ВП1.0	ВП2.0*	ВП3.0**	ВП4.0***	ВП5.0*****	ВП6.0*****	
ПРН01	*	+																	*												
ПРН02			+																					+	+						
ПРН03				+																											
ПРН04									+																						
ПРН05									+																						
ПРН06													+	*	*								*								
ПРН07													+	*																	
ПРН08	+	*																	*												
ПРН09				*	+																										
ПРН10				*	+																										
ПРН11						+	*				*							*													
ПРН12						*	+																								
ПРН13								+							*								+								
ПРН14									+	*													+								
ПРН15									*	+	*												+								
ПРН16													+																		
ПРН17									*	+													+								
ПРН18															+								+								
ПРН19 (ЖСК)								*								+							+								
ПРН20 (ЖСК)			*						*								+	*					+								
ПРН20 (ЖСК)1																							+								
ПРН20 (ЖСК)2																							+								
ПРН20 (ЖСК)3																							+								
ПРН20 (ЖСК)4																							+								
ПРН20 (ЖСК)5																							+								

**МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН)
ЗАГАЛЬНИМ (ЗК) і СПЕЦІАЛЬНИМ (СК) КОМПЕТЕНТНОСТЯМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	ЗК06	ЗК07	ЗК08	ЗК09	ЗК10	ЗК11	ЗК12	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05	СК06	СК07 (ЖСК)	СК08 (ЖСК)	СК09 (ЖСК)	СК10
ПРН01	+																					
ПРН02		+																				
ПРН03			+																			
ПРН04				+																		
ПРН05					+																	
ПРН06						+																
ПРН07							+															
ПРН08								+														
ПРН09									+													
ПРН10										+												
ПРН11											+											
ПРН12												+										
ПРН13													+									
ПРН14														+								
ПРН15															+							
ПРН16																+						
ПРН17																	+					
ПРН18																		+				
ПРН19 (ЖСК)																			+			
ПРН20 (ЖСК)																					+	
ПРН20 (ЖСК)1																					+	
ПРН20 (ЖСК)2																					+	
ПРН20 (ЖСК)3																					+	
ПРН20 (ЖСК)4																					+	
ПРН20 (ЖСК)5																					+	
ПРН20 (ЖСК)6																					+	
ПРН20 (ЖСК)7																					+	
ПРН20 (ЖСК)8																					+	
ПРН20 (ЖСК)9																					+	
ПРН20 (ЖСК)10																					+	
ПРН20 (ЖСК)11																					+	

ПРН20 (ЖСК)12																				+			
ПРН20 (ЖСК)13																					+		
ПРН21 (ЖСК)																						+	
ПРН21 (ЖСК)1																						+	
ПРН21 (ЖСК)2																						+	
ПРН21 (ЖСК)3																						+	
ПРН21 (ЖСК)4																						+	
ПРН21 (ЖСК)5																						+	
ПРН21 (ЖСК)6																						+	
ПРН21 (ЖСК)7																						+	
ПРН21 (ЖСК)8																						+	
ПРН21 (ЖСК)9																						+	
ПРН21 (ЖСК)10																						+	
ПРН21 (ЖСК)11																						+	
ПРН21 (ЖСК)12																						+	
ПРН21 (ЖСК)13																						+	
ПРН22																							+
ПРН23																							
ПРН24																							
ПРН25																							

7. РОЗРОБКА ТА НАПИСАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ З ЖУРНАЛІСТИКИ ДЛЯ МАГІСТРІВ

7.1. *Національна рамка кваліфікацій та освітні програми для магістрів*
У зв'язку з відсутністю Стандарту вищої освіти за спеціальністю «061 Журналістика» для підготовки магістрів розробка освітніх програм здійснюється на основі Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>), зокрема, сьомого кваліфікаційного рівня:

Опис кваліфікаційного рівня

Рівень	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
7	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

7.2. *Формування профілю освітньої програми*

1. Освітня програма магістра журналістики повинна відповідати Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС), що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

2. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти. Основними категоріями студентоцентрованого навчання є компетентності та результати навчання. Ці два терміни на сьогодні є ключовими у Європейському просторі вищої освіти. Тому аналізу цих ключових освітніх понять доцільно приділити особливу увагу.

3. Здобувачі повинні набути компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій (рівень 7), що засвідчується відповідним документом про вищу освіту. Компетентність підтверджує здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

4. Освітня програма має допомагати міжнародній інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти.

5. Освітня програма має відповідати освітньо-науковому рівню вищої освіти, який передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

6. Атестацію осіб на магістерському рівні вищої освіти варто проводити у формі поєднання єдиного державного кваліфікаційного іспиту із захистом кваліфікаційної роботи. Це дозволить підготувати кращого фахівця і дасть можливість студентам продемонструвати набуті за час навчання компетентності та результати навчання.

7. Нижче подаємо рекомендацію щодо розробки профілю магістерської освітньої програми з журналістики. Розділи Профілю 6 та 7 сформовані на основі Національної рамки кваліфікацій. Після затвердження Стандарту у Профілі освітньої програми має бути внесено зміни до розділів 6 та 7.

ПРИКЛАД ПРОФІЛЮ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (МАГІСТРАТУРА)⁸

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь вищої освіти: магістр Спеціальність: 061 Журналістика, Освітня програма: Журналістика Level of Education: Master of Journalism Speciality: 061 – Journalism Educational Programme: Journalism
Мова(и) навчання і оцінювання	українська, Ukrainian
Обсяг освітньої програми	90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,5 роки
Тип програми	освітньо-професійна
Цикл/рівень програми	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Освіта за ступенем “бакалавр” чи освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”
Форма навчання	Денна, заочна
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Сформувати здатність виконувати складні спеціалізовані завдання й вирішувати складні проблеми в галузі журналістики та медіакомунікацій, забезпечити готовність випускника програми до проєктування та здійснення інноваційної фахової діяльності, оптимізації медіаконтенту в межах окремого медіа чи локалізованого інформаційного простору, до наукового обґрунтування медіадіяльності в умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань / спеціальність / спеціалізація програми)	Журналістика / журналістика / журналістика
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Фокус програми зосереджується на формуванні базової журналістської магістерської освіти з акцентами на аналітиці, інноваційних підходах до формування медіаконтенту, медіаменеджементі. Ключові слова: журналістика, медіаконтент, інноваційна медіадіяльність
Особливості програми	Передбачає стажування в медіа
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Робочі місця в компаніях, асоціаціях, та медіа на посадах головного редактора, керівника відділу, креативного директора, журналіста, редактора (за фаховою спеціалізацією) рекламіста, керівника прес-служби, фахівця зі зв'язків з громадськістю, керівника проєктів тощо

⁸ Приклад надано Міжнародним економіко-гуманітарним університетом імені академіка Степана Дем'янука.

Подальше навчання	Магістр може продовжувати освіту за третім рівнем, підвищувати кваліфікацію, отримувати додаткову післядипломну освіту.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Загальний стиль навчання передбачає високий рівень самостійності та свідомості студента у формуванні результатів навчання. Формами навчання виступають лекції, семінари, самостійна робота. Методичне забезпечення навчання включає різноманітні засоби (підручники, посібники, матеріали для самостійної роботи), значна частина яких орієнтована на самостійне вивчення. Викладання передбачає використання інтерактивних технологій навчання, проєктних методів, комплексних міжпредметних підходів до формування компетенцій випускника Під час останнього року половина часу дається на підготовку до комплексного іспиту з теорії та історії журналістики й медіакомунікацій, а також на написання завершальної роботи (дипломної-інноваційний проєкт), яка також презентується та захищається.
Оцінювання	Усні відповіді, доповіді (з письмовою компонентою), твори роботи, проєкти, презентаційні матеріали, аналітичні довідки, тести, опитування, письмові іспити (з розподілом балів 60 (семестр) / 40 (іспит), диференційовані заліки (з розподілом балів 80 (семестр) / 20 (іспит), складання комплексного іспиту з журналістики та захист інноваційного проєкту
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми у галузі соціальних комунікацій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності в різних галузях медіадіяльності на основі наукового інноваційного моделювання медіаконтенту.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність планувати час та управляти ним. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність використовувати іноземні мови у популяризації своєї дослідницької та/або інноваційної роботи. ЗК5. Вміння виявляти та вирішувати проблеми у галузі журналістики та медіакомунікації. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність розробляти медіапроєкти та управляти ними; ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість у медіадіяльності. ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у сфері медіа. ЗК10. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку журналістики, її місця у

	загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовуючи різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК1. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з соціальних комунікацій, набуті у процесі навчання або професійної діяльності, на рівні новітніх досягнень в інноваційній діяльності чи дослідницькій роботі.</p> <p>ФК2. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності в цифрових медіа на межі предметних галузей.</p> <p>ФК3. Здатність виконувати складні завдання і вирішувати складні проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної чи недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ФК4. Здатність проводити дослідницьку та інноваційну діяльність у галузі цифрових медіа, журналістські розслідування.</p> <p>ФК5. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ФК6. Здатність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах інноваційної роботи, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ФК7. Здатність показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання і практик та давати оцінку стратегічному розвитку команди.</p> <p>ФК8. Здатність до планування подальшого автономного та самостійного навчання у сфері інноваційної діяльності.</p> <p>ФК9. Здатність оцінювати ключові параметри ефективності медіадіяльності, формувати науково обґрунтовані висновки про перспективність інформаційних продуктів та проєктів на ринку з позиції їх соціальної значимості та орієнтованості на відповідність функціям медіадіяльності.</p> <p>ФК10. Здатність створювати медіапродукти різних жанрів і форм з урахуванням формату медіа та потреб ринку, аудиторії.</p> <p>ФК11. Здатність здійснювати планування та керівництво медіадіяльністю у виконанні короткострокових та довгострокових проєктів.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН1. Аналізувати та узагальнювати результати досліджень і робити висновки, збирати, перевіряти, аналізувати та інтерпретувати дані.</p> <p>ПРН2. Планувати дослідження у галузі соціальних комунікацій на замовлення, проєктувати ефективність нових нішевих видань.</p> <p>ПРН3. Писати рецензію на інноваційний проєкт, визначити сфери найбільш ефективного використання його.</p> <p>ПРН4. Використовувати іноземні мови у популяризації своєї дослідницької або інноваційної роботи.</p> <p>ПРН5. Розробляти «дорожню карту» розв'язання виявленої проблеми.</p> <p>ПРН6. Робити висновки про результативність досліджень.</p> <p>ПРН7. Планувати час на проведення досліджень чи розробку журналістського чи інноваційного проєкту.</p>

	<p>ПРН8. Показувати проблемні питання у діяльності сучасних медіаорганізацій.</p> <p>ПРН9. Демонструвати здатність знаходити замовників на тематичні дослідження чи медійні проєкти.</p> <p>ПРН10. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при плануванні професійної діяльності в різних структурах медіагалузі.</p> <p>ПРН11. Оцінювати проблемні питання професійної діяльності, застосовуючи знання з різних предметних галузей.</p> <p>ПРН12. Здійснювати пошук необхідних даних та знань для планування практичної діяльності.</p> <p>ПРН13. Проводити опитування аудиторії в рамках планованого дослідження.</p> <p>ПРН14. Писати звітні матеріали за результатами дослідження і/або впровадження інноваційних проєктів</p> <p>ПРН15. Робити висновки про незавершеність дослідження і застосування нових підходів.</p> <p>ПРН16. Писати звіт про роботу медійного колективу з викладенням пропозицій щодо поліпшення професійної діяльності.</p> <p>ПРН17. Робити самоаналіз у вигляді звіту про свою діяльність.</p> <p>ПРН18. Створювати інформаційні продукти та проєкти для використання у різних сферах медіагалузі.</p> <p>ПРН19. Створювати фахову аналітику, проєктувати результати інформаційної діяльності, формувати висновки про медіаефективність у короткостроковій довгостроковій перспективі.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Передбачено залучення фахівців-практиків, які працюють у медіа
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Для якісного навчання передбачено використання апаратно-студійного телерадіокомплексу, кіно- і телелaboratorій, спеціального програмного забезпечення для редагування медіатекстів, радіо, телеверстки тощо. Дистанційна взаємодія із викладачами фахових дисциплін (формулювання завдань, здача робіт, оцінювання) здійснюється через мережу Інтернет з використанням корпоративних електронних ресурсів.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Навчально-методичне забезпечення програми створюється з урахуванням навчання в межах однієї групи студентів які мають базову освіту зі спеціальності 061 Журналістика, або з напряму 0303 «Журналістика та інформація» та таких, що мають іншу освіту на рівні бакалавра. Таким чином, програми включають як мінімум два рівні вивчення дисциплін з урахуванням диференціації завдань для самостійної роботи та семінарських (практичних) занять.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	У рамках звичайної національної кредитної мобільності.
Міжнародна кредитна мобільність	На загальних умовах.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе (за умови володіння державною мовою на рівні, достатньому для навчання)

7.3. Формування навчального плану

Освітні компоненти повинні чітко передбачати результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів. Що стосується безпосередньо формулювання результатів навчання, то необхідно врахувати, що однією із основних вимог до них є їх вимірюваність. Тобто, результати навчання повинні формулюватися таким чином, щоб можна було однозначно визначити факт та якість їх досягнення студентами.

Пропонуємо орієнтовний перелік обов'язкових освітніх компонентів згідно з профілем освітньої програми. Кожен університет має право давати свої назви освітніх компонент, але особливістю побудови навчального плану є пряма кореляція освітніх компонент з програмними компетентностями та результатами навчання.

ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1.	Вступ до магістерських студій	3,0	Залік
ОК 2.	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	3,0	Залік
ОК3.	Професійна та корпоративна етика	3,0	Залік
ОК4.	Наукове спілкування іноземною мовою	6,0	Іспит
ОК5.	Стажування за професійною кваліфікацією	8,0	Диф. залік
ОК6.	Теорія та історія соціальних комунікацій	4,0	Іспит
ОК7.	Проблематика та ідеологія сучасних медій	12,0	Іспит
ОК8.	Інноваційні технології	3,0	Іспит
ОК9.	Управління проєктами	3,0	Іспит
ОК10.	Агітація та пропаганда	4,0	Іспит
ОК11.	Переддипломна практика	8,0	Диф. залік
ОК12.	Кваліфікаційна робота	10,0	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		67 кредитів	

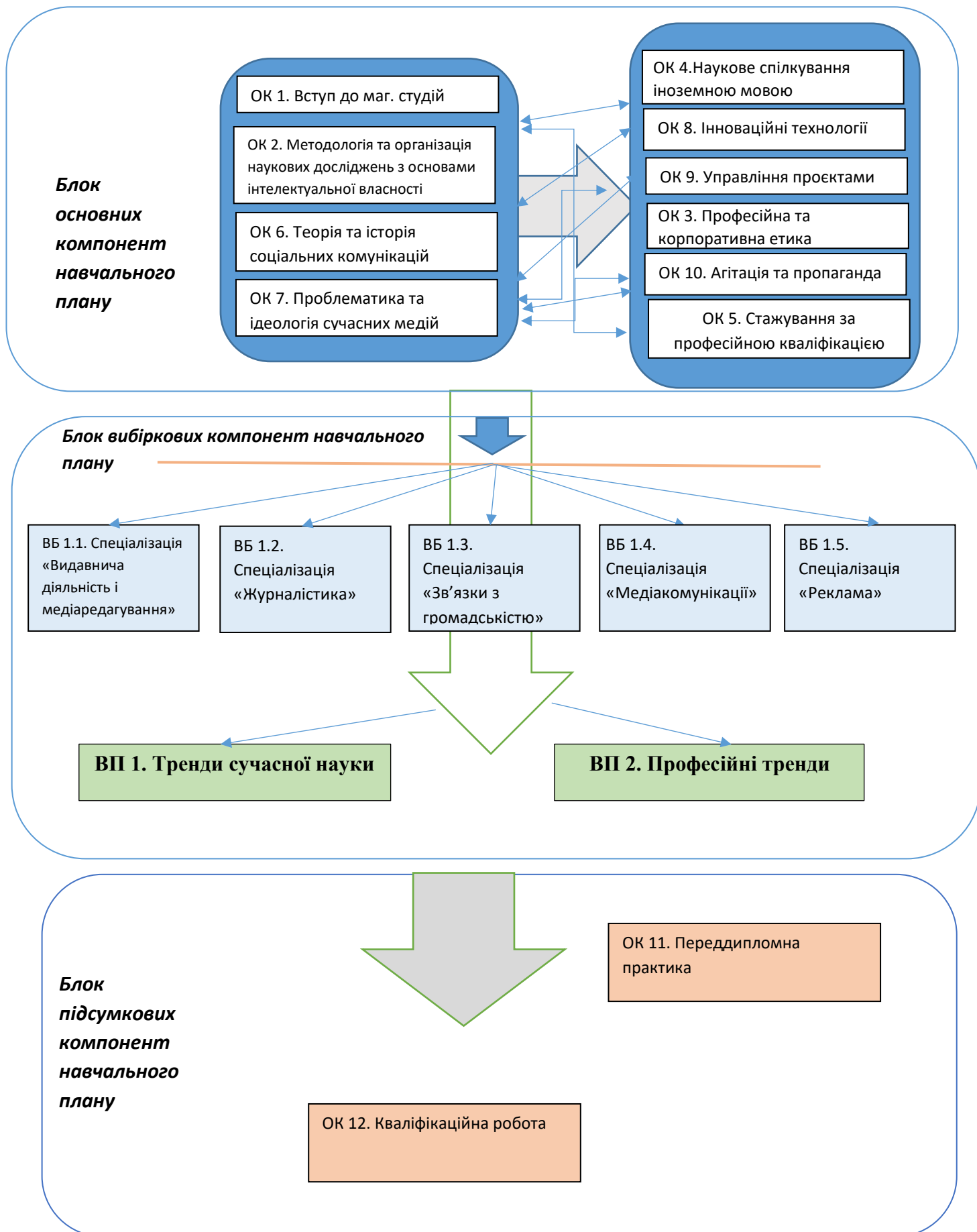
7.4. Забезпечення права на вільний вибір дисциплін

Як приклад, подаємо перелік освітніх компонент за вибором студента в рамках спеціальності «061 Журналістика», складених Навчально-науковим інститутом журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. Зауважимо, що студент має право обирати освітні компоненти не обов'язково за своєю спеціальністю.

Дисципліни вибору студента			
ВБ1. Вибір за блоками (Студент обирає один блок)			
ВБ1.1. Спеціалізація «Видавнича діяльність і медіаредагування»			
ВБ1.1.1.	Тренди сучасної теорії та історії видавничої діяльності та медіаредагування	3,0	Іспит
ВБ 1.1.2.	Практикум з видавничої діяльності та медіаредагування	8,0	Іспит
ВБ1.1.3.	Спецкурс із видавничої діяльності та медіаредагування	6,0	Іспит
	Всього	17,0	
ВБ1.2. Спеціалізація «Журналістика»			
ВБ1.2.1	Тренди сучасної теорії та історії журналістики	X	Іспит
ВБ1.2.2	Практикум з журналістики	X	Іспит
ВБ1.2.3	Спецкурс із журналістики	X	Іспит
ВБ1.3. Спеціалізація «Зв'язки з громадськістю»			
ВБ1.3.1.	Тренди сучасної теорії та історії зв'язків з громадськістю	X	Іспит
ВБ1.3.2.	Практикум зі зв'язків з громадськістю	X	Іспит
ВБ1.3.3.	Спецкурс із зв'язків з громадськістю	X	Іспит
ВБ1.4. Спеціалізація «Медіакомунікації»			
ВБ1.4.1.	Вступ до теорії медіакомунікацій	3	Іспит
ВБ1.4.2.	Медіакультура	4	Іспит
ВБ1.4.3.	Медіааудиторія та медіаметрія (статистика)	5	Іспит
ВБ1.4.4.	Медіаорганізації та медіарегулювання	5	Залік
	Всього	17	
ВБ1.5. Спеціалізація «Реклама»			
ВБ1.5.1.	Тренди сучасної теорії та історії реклами	X	Іспит
ВБ1.5.2.	Практикум з реклами	X	Іспит
ВБ1.5.3.	Спецкурс із реклами	X	Іспит
Дисципліни вибору студента (студент має обрати одну дисципліну з блоку)			
Вибірковий перелік 1. Тренди сучасної науки		3,0	Залік

ВП1.1.	Сов'єтологія: інформаційна складова злочинного режиму	X	X
ВП1.2.	Гендерні ресурси ЗМІ (англ.)	X	X
ВП1.3.	Розвиток релігієзнавчої журналістики в Україні	X	X
ВП1.4.	Міжнаціональна толерантність в ЗМК як тренд	X	X
ВП1.5.	Семіотичні методи дослідження в науці про соціальні комунікації	X	X
ВП1.6.	Соціологія громадської думки	X	X
ВП1.7.	Соціальна психологія	X	X
ВП1.8.	Медіапсихологія	X	X
ВП1.9.	Корпоративні медіа як особливий інструмент соціальних комунікацій	X	X
ВП1.10.	Політичний маркетинг	X	X
ВП1.11.	Візуальна комунікація	X	X
ВП1.12.	Дизайн реклами	X	X
ВП1.13.	Історія реклами США	X	X
ВП1.14.	Майстер-клас з мультиплатформних видань	X	X
ВП1.15.	Майстер-клас з редагування	X	X
ВП1.16.	Основи рекламної діяльності	X	X
ВП1.17.	Планування діяльності мультимедійної редакції	X	X
ВП1.18.	Професійні стандарти журналістської діяльності	X	X
ВП1.19.	Регіональні та галузеві медіа	X	X
ВП1.20.	Тренди сучасної галузі зв'язків з громадськістю	X	X
ВП1.21.	Соціолінгвістика	X	X
Вибірковий перелік 2. Професійні тренди		3,0	Залік
ВП2.1	Інновації у видавничій справі	X	X
ВП2.2	Сучасні видавничі концепції	X	X
ВП2.3	Інтегральна імагологія	X	X
ВП2.4	Соціальні питання в мас-медіа	X	X
Загальний обсяг вибірових компонент:		23 кредити	

7.5. Структурно-логічна схема освітньої програми та матриці відповідностей

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	ВБ1	ВП2	ВП3
ЗК1.	•	•				•							•	
ЗК2.					•					•	•			
ЗК3.	•		•					•	•					
ЗК4.				•				•						
ЗК5.							•				•			
ЗК6.												•	•	
ЗК7.	•	•	•			•								
ЗК8.							•							
ЗК9.									•	•				•
ЗК10.					•			•			•	•		
ЗК11			•	•		•								
ФК1.	•		•										•	•
ФК2.		•								•				
ФК3.				•		•					•	•		
ФК4.									•					
ФК5.		•		•	•								•	•
ФК6.														
ФК7.			•											
ФК8.								•					•	•
ФК9.		•									•			
ФК10.							•					•		
ФК11.									•	•	•			

**МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ
ПРОГРАМИ**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ВБ 1	ВП 2	ВП3
ПРН 1.		•				•				•		•		
ПРН 2.	•		•						•				•	
ПРН 3.		•			•					•				•
ПРН 4.				•			•					•		•
ПРН 5.				•							•	•		
ПРН 6.		•			•					•	•			
ПРН 7.	•					•		•					•	
ПРН 8.		•			•					•		•		
ПРН 9.					•					•	•			
ПРН 10.	•		•			•							•	
ПРН 11.					•					•	•		•	
ПРН 12.	•	•		•									•	
ПРН 13.		•			•					•			•	
ПРН 14.		•					•			•				
ПРН 15.		•												•
ПРН 16.			•									•		
ПРН 17.			•					•					•	
ПРН 18.					•		•					•	•	
ПРН 19.	•				•			•						•

8. ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

В умовах сучасного світу, європейської системи освіти необхідно забезпечувати прогресивні підходи до навчання та викладання на засадах демократичності та свободи вибору. Пропоновані підходи та рекомендації до їх упровадження базуються на розробках колективу Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука:

Положення про студентоцентроване навчання і викладання
(https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Polozhenia_studentotsentrovane-navchannia.pdf);

Положення про політику попередження і боротьби з сексуальними домаганнями

(<https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennia-pro-seksualni-domahannia.pdf>);

Положення про порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення

(<https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-Pro-poryadok-suprovodu-nadannya-dopomogi-osib-z-invalidnistju-ta-inshih-malomobilnih-grup-naselennya.pdf>);

Положення про психологічну службу

(<https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Polozhennya-pro-psihologichnu-sluzhbu-MEGU.pdf>);

Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу
(<https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/Polozhennia-akademichnu-mobilnist.pdf>);

Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти

(<https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-pro-zabezpechennya-dotrimannya-akademichnoi-dobrochesnosti-.pdf>).

8.1. Студентоцентроване навчання і викладання

Студентоцентрований підхід до навчання і викладання є складовою системи забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Метою студентоцентрованого підходу до навчання і викладання є:

- повага і врахування різноманітності студентів та їх потреб, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії;
- врахування та використання різних способів надання освітніх послуг, якщо це доцільно;
- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- регулярне оцінювання та коригування способів надання освітніх послуг і педагогічних методів;
- підтримка відчуття автономності у того, хто навчається, водночас забезпечення йому відповідного супроводу і підтримки з боку викладача;
- сприяння взаємній повазі у стосунках «студент-викладач»;
- визначення офіційної процедури розгляду скарг та звернень студентів.

Студентоцентроване навчання і викладання ґрунтується на таких принципах:

- перевазі активного навчання перед пасивним, яке реалізується через сучасні передові форми навчання (різні способи та методи подачі матеріалу, гнучкі та різноманітні форми контролю знань);

- акценті уваги на критичне та аналітичне навчання з врахуванням вимог сучасного ринку професій;

- зацікавленості у навчанні студента та його відповідальності за результати власного навчання, через формування індивідуальної траєкторії навчання, формування індивідуального плану тощо;

- піднятті ефективності організації самостійності студента і його наполегливості в засвоєнні навчального матеріалу;

- партнерських стосунках між викладачем і студентом, кінцевим результатом яких має бути високий рівень знань та працевлаштування випускника за фахом;

- запровадженні широкого спектру форм контролю на різних етапах навчання всіма учасниками навчального процесу: студентом – самоконтроль, право на перездачу і отримання більш високої оцінки, викладачем – проміжний і семестровий контроль, адміністрацією – організація контрольних точок, реакція на скарги, і роботодавцем – підсумкова атестація і працевлаштування.

Реалізація завдань та принципів студентоцентрованого навчання і викладання в університеті знаходить відображення у:

1) можливості студентів вибрати навчальні дисципліни та викладачів. Використання в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

2) здійсненні системи заходів щодо підготовки випускників до майбутньої професійної діяльності (через ефективну співпрацю з центрами зайнятості, органами місцевого самоврядування, науково-практичні конференції, «круглі столи» тощо);

3) можливості формування індивідуального плану навчання студента з врахуванням його побажання;

4) реалізації доступу до навчальних інформаційних ресурсів Університету через сайт персональних навчальних систем;

5) запровадженні програми співпраці з провідними університетами Європи;

6) впровадженні механізмів щодо реалізації академічної мобільності студентів;

7) можливості навчатися за різними формами навчання паралельно на різних спеціальностях (освітніх програмах);

8) вивченні та врахуванні думки студентів стосовно організації навчального процесу, викладання навчальних дисциплін, змісту освітніх програм, системи оцінювання результатів навчання тощо;

9) участі студентів в органах управління Університету;

10) використанні зручних для студента форм та методів надання освітніх послуг;

11) використанні в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

- 12) наявності регламентованих процедур розгляду апеляцій студентів;
- 13) можливості вивчення навчальних дисциплін іноземними мовами;
- 14) наявності можливостей отримання освітніх послуг студентами з особливими потребами;
- 15) впровадженні ефективної системи наставництва (через інститути кураторства академічних груп тощо);
- 16) реалізації можливості самооцінювання та самоконтролю результатів навчання студентів;
- 17) прозорій системі критеріїв оцінювання результатів навчання студента;
- 18) наявності соціальної інфраструктури для організації та підтримки побуту, відпочинку та оздоровлення студентів;
- 19) системі внутрішньої нормативної бази Університету.

8.2. Попередження і боротьба з гендерним насильством

Університет засуджує гендерне насильство, у тому числі, сексуальні домагання та неналежна поведінка на робочому місці та в освітньому процесі, зобов'язується сприяти протидії цьому явищу. Університет визнає перехресну природу гендерного насильства та намагається подолати ієрархію влади, що стимулюється та сприяє гендерному насильству. Тобто ми повинні по-різному контекстуалізувати гендерне насильство щодо расизму, гомофобії, ейблізму та ін.

З метою попередження сексуальних домагань та неналежної поведінки в Університеті заборонено:

- дискримінаційні висловлювання, що містять образливі, принижуючі твердження щодо осіб на підставі статі, раси, національності, зовнішності, одягу, сексуальної орієнтації, інвалідності тощо;
- утиски (небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їхньої людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери);
- мова ненависті (висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певної особи чи груп на підставі гендерної ідентичності та інших перехресних категорій ідентичності, включаючи расу, національність, сексуальність та інвалідність).

У власних онлайн- і друкованих матеріалах, а також публічних висловлюваннях:

- забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ненависті (стосовно осіб чи групи осіб на основі статі);
- заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів перехресної гендерної рівності та недискримінації;
- в аналітичних матеріалах (у випадку доречності) допускається можливість презентувати дані, беручи до уваги перехресні та недискримінаційні компоненти аналізу (наприклад, презентувати статистичні дані тощо).

Студентські організації та структурні підрозділи Університету повинні дотримуватися у своїй діяльності, публічних висловлюваннях (повідомленнях) та публічних матеріалах засад гендерної недискримінації.

8.3. Надання допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення

Університет повинен створювати умови для навчання та праці вагітним жінкам та особам похилого віку; іншим особам, які не можуть самостійно пересуватися. Кожен університет повинен створити Порядок забезпечення рівних можливостей особам, які потребують допомоги.

8.4. Психологічне забезпечення навчально-виховного процесу

Університет має сприяти

- повноцінному особистісному та інтелектуальному розвитку студентів на певному віковому етапі;
- у створенні умов для формування у них мотивації до самовиховання, саморозвитку і набуття професійних навичок у професії психолога;
- у забезпеченні індивідуального підходу до кожного студента на основі його психолого-педагогічного вивчення;
- у профілактиці і корекції відхилень в інтелектуальному й особистісному розвитку студентів.

Університетом має проводитися

- психопрофілактична робота серед студентів та викладачів;
- психодіагностична робота серед студентів;
- психокорекційна робота серед студентів (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);
- консультативна робота на замовлення студентів та викладачів;
- просвітницька робота з роз'яснення актуальних проблем та методів психології.

Психологічне забезпечення навчально-виховного процесу включає такі завдання:

1) полегшення процесу адаптації студентів до умов навчання. Тут найважливіше допомогти першокурснику оволодіти якісно новими прийомами навчальної та навчально-професійної діяльності, виробити потяг до самостійної роботи. Адаптація до умов навчання включає і зміну стилю спілкування з товаришами й викладачами у навчальній та позанавчальній діяльності;

2) професійну адаптацію, кінцевою метою якої є професійна ідентифікація майбутніх фахівців. Професійна адаптація передбачає насамперед вироблення та вдосконалення професійно значущих особистісних якостей, стереотипів поведінки; засвоєння основних професійних ролей, форм спілкування, необхідних для успішного виконання майбутньої професійної діяльності; формування професійної рефлексії та професійної самосвідомості студентів;

3) психологічну допомогу викладачам в їхньому професійному самовдосконаленні. Передусім, це стосується налагодження ефективного контакту зі студентами, пошук оптимальних способів педагогічного впливу на

них, вироблення доброзичливого ділового стилю спілкування, дотримання педагогічного такту, допомоги у розв'язанні конфліктів;

4) допомогу молодим викладачам, особливо тим, хто не має спеціальної педагогічної освіти, в їхній адаптації до умов нової професійної діяльності;

5) допомогу студентам і викладачам у навчальних ситуаціях, що викликають значну емоційну напругу. Йдеться, насамперед, про іспити та заліки, взагалі про організацію роботи під час сесії, виробничої практики.

8.5. Академічна мобільність учасників освітнього процесу

Академічна мобільність учасників освітнього процесу реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів, договорів про співробітництво між Університетом та вітчизняними закладами вищої освіти та науковими установами), між Університетом та іноземними закладами вищої освіти та науковими установами, а також може бути реалізована учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої керівництвом Університету, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

Навчання учасників освітнього процесу за узгодженими між Університетом та закладами вищої освіти та науковими установами – партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності, може передбачати отримання випускниками документа про вищу освіту закладу вищої освіти та наукової установи – партнера, а також спільних або подвійних документів про вищу освіту закладів вищої освіти та наукових установ – партнерів.

Цілі, завдання та загальні правила забезпечення і реалізації права на академічну мобільність повинні відповідати основним принципам Спільної декларації міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти», вчиненої у м. Болоньї 19 червня 1999 р. (Болонська декларація).

Основними цілями реалізації академічної мобільності учасників освітнього процесу Університету є:

– удосконалення системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

– створення в Університеті освітньо-наукової системи підготовки фахівців з вищою освітою, спроможної динамічно та адекватно реагувати на виклики та потреби економіки держави, забезпечувати якість знань, умінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти відповідно до міжнародних стандартів вищої освіти та стандартів України;

– імплементація в Університеті інноваційних методів організації освітнього процесу та наукових досліджень, створення можливостей і засад для експорту своїх освітніх послуг та наукових результатів;

– набуття Університетом статусу, що відповідає вимогам до провідних освітньо-наукових установ за обсягами, рівнем та якістю наукових досліджень;

– залучення до освітнього процесу в Університеті інтелектуального потенціалу українських та зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між Університетом та закладами вищої освіти та науковими установами – партнерами;

– формування ефективного механізму співпраці Університету та його підрозділів з міжнародними партнерами – провідними освітніми та дослідницькими установами, поглиблення міжнародного співробітництва Університету у сфері вищої освіти та наукових досліджень на основі виконання спільних освітніх і наукових програм, проєктів, розробок.

8.6. *Забезпечення дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти*

В Університеті перевірки на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти усіх ступенів (бакалавр, магістр, доктор філософії), навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники, методичні розробки, конспекти лекцій), дистанційні курси, монографії та інші роботи, які включено до плану видань або вимагають рекомендації до видання вченої ради Університету. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;

- рукописи статей, тези доповідей, які передаються до редакцій наукових журналів або оргкомітетів, наукові (анотовані) звіти. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють головні редактори наукових збірників, керівники структурних підрозділів, які проводять відповідні заходи (декани);

- дисертаційні роботи та автореферати на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії та доктора наук.

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на засіданні кафедри, редакційної колегії, вченої ради структурного підрозділу.

Програмно-технічні засоби перевірки на академічний плагіат є допоміжним засобом перевірки робіт на предмет виявлення фактів та обсягу неправомірних запозичень у поданій роботі.

ВИСНОВКИ

Палітра змін у журналістській освіті охоплює всю мережу удосконалення підготовки висококваліфікованих працівників у галузі 061 Журналістика. З тексту збірки «Національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики» випливає, що народжується нова технологія сучасної журналістської освіти. Вона передбачає поглиблену інформатизацію освітнього процесу, впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Інтенсифікація наукової та інноваційної діяльності забезпечить позиціонування інституту / факультету / кафедри як провідного науково-дослідного центру, що прискорить повну інтеграцію у європейський науковий та освітній простір.

Модернізація змісту наявних освітніх програм з журналістики та відкриття нових – явище теоретично пов'язане з українськими освітніми й науковими досягненнями та орієнтоване на західні освітні концепції, що базуються, зокрема, на параметрах Тартуської декларації (2013 р.) та інших рекомендаціях Європейської асоціації підготовки журналістів, Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG, 2015 р.). Реформування виконується в межах євроінтеграційних освітніх напрацювань актуальних складових Болонського процесу.

Надалі навчальні програми для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики будуть чітко зорієнтовані на професійні потреби та амбіції студентів. Щоб уникнути дублювання предметів на різних курсах та спеціалізаціях передбачається оптимізація навчальних дисциплін. Натомість планується експериментальне впровадження міжфакультетських освітніх програм. Створення відеолекторію: відеоархів лекцій сучасних українських і закордонних журналістів-практиків та науковців.

Навчальний процес для студентів продовжується працевлаштуванням. Полегшити трудовлаштування випускників покликане відкриття нових спеціальностей, згідно із вимогами ринку праці. А створення спільного веб-ресурсу «працівник-роботодавець» включатиме банк даних вакансій та резюме потенційних працівників. Журналістика, комунікація, медійна сфера зазнають подальшої цифровізації: з'являтимуться нові посади у медіавиробництві. Тому при розробленні навчальних програм доброю порадою буде акцентування на формуванні у студентів навиків соціальної комунікації, самостійного прийняття рішень, критичного мислення і широкої компетентності під час роботи на різних інформаційних платформах. Рекомендовано також створення фонду випускників для підтримки соціогуманітарних проектів студентів інституту / факультету / кафедри журналістики.

Пандемія коронавірусної хвороби COVID-19 значно змінила навчальний процес у вишах. Тому реформування програм передбачає упровадження вебресурсу для кожної навчальної дисципліни як реалізації дистанційної форми навчання. Формування англomовних курсів та загальноуніверситетських дисциплін вільного вибору. Створення візуалізованого каталогу дисциплін

вільного вибору на сайті інституту / факультету / кафедри. У післяпандемійний період через використання дистанційних мереж оновляться технології навчання в класичних університетах. Додаткових навантажень зазнаватимуть викладачі модернізуючи лекційний контент, розширюючи рамки комунікації у віртуальному просторі. Онлайнлекція, онлайнкомунікація приведе до часткової онлайносвіти. Це повинно знаходити зрозуміле відображення у реформованих навчальних програмах.

У висновках до збірки «Національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики» варто зазначити, що серед іншого важливі зміни у системі журналістської освіти відбуваються завдяки впровадженню результатів проекту «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм» / Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism (DESTIN) для поліпшення якості навчального процесу; реалізації програм академічної мобільності викладачів та студентів, їхньої участі у міжнародних проектах та грантах.

За підсумками проекту Erasmus+ KA2 DESTIN готується впровадження спільних магістерських програм згідно з міжнародними освітніми стандартами. Планується відкриття спільних міжнародних літніх шкіл для студентів інституту/факультетів/кафедр журналістики. У післяпандемійний період актуалізуються програми запрошених викладачів для залучення освітян та науковців із закордонних університетів для проведення науково-методичних семінарів, відкритих лекцій, майстер-класів, викладання на магістерському та PhD рівнях.

«Національні методичні рекомендації щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики» покликані посилити конкурентні можливості української освіти її теоретичну і методологічну складові у просторі європейських вишів, що опановують нові етапи Болонського процесу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Акредитація освітніх програм (за матеріалами проекту QUAERE): методичний посібник / В. А. Бугров, А. П. Гожик, Д. В. Щеглюк та ін.; за заг. ред. Л. В. Губерського. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 74 с.

2. Досвід участі Київського національного університету імені Тараса Шевченка в розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні (за матеріалами проекту QUAERE) : монографія / В. Бугров, А. Гожик, М. Мазуркевич та ін. ; за заг. ред. Л. Губерського. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 343 с.

3. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

4. Закон України Про освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

5. Закон України Про вищу освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

6. Індикатори якості журналістських програм (обговорювалися під час робочої зустрічі DESTIN в Університеті Ліннея) / DESTIN Partners Studied Swedish Experience in Journalism Education. URL: <http://www.destin-project.info/destin-partners-studied-swedish-experience-in-journalism-education>.

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 №1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>

8. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету міністрів України, 2011 р., (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>.

9. Національний звіт про узгодження освітніх програм та забезпечення якості зі стандартами Європейського союзу. (Національний звіт з перегляду освітніх програм в рамках проекту ALIGN програми ЄС TEMPUS). URL: <https://www.sumdu.edu.ua/int/images/Grants/ALIGN/zvit.pdf>.

10. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с.

11. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

12. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/Polozhennia-akademichnu-mobilnist.pdf>.

13. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>.

14. Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука. URL: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-pro-zabezpechennya-dotrimannya-akademichnoi-dobrochesnosti-.pdf>.

15. Положення про політику попередження і боротьби з сексуальними домаганнями у ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennia-pro-seksualni-domahannia.pdf>.

16. Положення про порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-Pro-poryadok-suprovodu-nadannya-dopomogi-osib-z-invalidnistju-ta-inshih-malomobilnih-grup-naselennya.pdf>.

17. Положення про психологічну службу МEGУ імені академіка Степана Дем'янчука. URL: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Polozhennya-pro-psihologichnu-sluzhbu-MEGU.pdf>.

18. Положення про студентоцентроване навчання і викладання у ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL: https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Polozhenia_studentotsentrovane-navchannia.pdf.

19. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія / Колектив авторів: Бугров В., Гожик А., Жданова К., Зарубінська І., Захарченко В., Калашнікова С., Козієвська О., Линьова І., Луговий В., Оржель О., Рашкевич Ю., Таланова Ж., Шитікова С.; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 156 с.

20. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014 – 168 с. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=82:bolonskyi-protses-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>.

21. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

22. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.

23. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь вищої освіти бакалавр. Галузь знань 06 – журналістика. Спеціальність 061 – журналістика. Видання офіційне. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/061-zhurnalistika-bakalavr.pdf>.

24. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

25. Стан журналістської освіти на факультетах журналістики в Україні: спеціальний звіт (2016 р.) ГО “Детектор медіа”. URL: https://ms.detector.media/content/files/dm_osvita_a4_light.compressed.pdf.

26. ALIGN: Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками (543901-TEMPUS-1-2013-1-AM-TEMPUS-JPGR). Збірка національних методичних рекомендацій щодо регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками. Суми: Вид-во СумДУ, 2017. 43 с. URL: <https://sumdu.edu.ua/int/images/Grants/ALIGN/recommendations.pdf>.

27. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning URL: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf.

28. DESTIN Erasmus+ KA2 – Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм / Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism : Офіційна вебсторінка проекту. URL: <http://www.destin-project.info/>.

29. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area. URL: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>.

30. Quality Assurance Guidelines and Criteria for Provider Access to Initial Validation of Programmes Leading to QQI Awards. Higher Education and Training / QQI: Quality and Qualifications Ireland Agency, 2013. – 28 p. URL: <https://www.qqi.ie/Publications/Publications/QA%20Guidelines%20and%20Criteria%20for%20Provider%20Access%20to%20Initial%20Validation%20of%20Programmes%20Leading%20to%20QQI%20Awards%20-%20HET.pdf>

31. Tartu Declaration. The European Journalism Training Association. URL: <https://www.ejta.eu/tartu-declaration>.

32. The European Qualifications Framework. URL: <https://europa.eu/europass/en/european-qualifications-framework-efq>.

33. Tuning Educational Structures in Europe. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

*Навчально-методичне видання
(українською мовою)*

С. В. Бесчотнікова, Ю. М. Бідзіля, Т. Г. Бондаренко, Л. Є. Василик,
А. М. Волобуєва, Н. Б. Габор, Н. С. Желіховська, С. В. Коваль, В. М. Корнєєв, Ю. С. Лавриш,
Ю. В. Любченко, П. В. Мірошніченко, О. А. Мігчук, Б. М. Носова, Т. В. Петрова,
В. В. Різун, К. Г. Сірінюк-Долгарьова, О. Г. Ткаченко, Є. С. Цимбаленко, Г. В. Шаповалова

**Journalism Education for Democracy in Ukraine:
Developing Standards, Integrity and Professionalism / DESTIN**

**Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів,
добросесність і професіоналізм**

(Еразмус+ KA2 DESTIN № 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-CBHE-JP)

Збірка національних методичних рекомендацій щодо змісту, розробки та впровадження навчальних програм для здобуття ступенів бакалавра та магістра в галузі журналістики підготовлена в рамках проєкту Еразмус+ KA2 DESTIN